

UCHWAŁA NR .....

RADY GMINY MIASTKOWO

z dnia .....

**w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy
Miastkowo na lata 2008 – 2020.**

Na podstawie, art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. Nr 64, poz. 593; z 2008 r. Nr 115, poz. 728) uchwala się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Miastkowo na lata 2008-2020 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XXX/156/06 Rady Gminy Miastkowo z dnia 30 czerwca 2006 r w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 – 2010.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Henryk Rupacz

Załącznik

do Uchwały Nr .....

Rady Gminy Miastkowo

z dnia .....

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY
MIASTKOWO NA LATA 2008 – 2020**

MIASTKOWO – LISTOPAD 2008

Spis treści	Strony
Wstęp	4
Rozdział I: Cel i proces tworzenia Strategii	4
Rozdział II: Charakterystyka Gminy	6
1. Podstawowe informacje o Gminie	6
2. Strategiczne kierunki rozwoju Gminy	10
3. System Pomocy Społecznej w Gminie Miastkowo	14
4. Źródła podstawowych problemów społecznych i ich identyfikacja	24
5. Kapitał społeczny	31
Rozdział III: Kierunki rozwoju Gminy	33
1. Wizja	33
2. Cele	34
Rozdział IV: Zarządzanie realizacją Strategii	43
Wykaz tabel	44

WSTĘP

Życie we współczesnym świecie biegnie bardzo szybko. U wielu ludzi dzieje się to w coraz bardziej skomplikowanych warunkach. Owe życie stawia przed nami coraz to bardziej złożone zadania w życiu codziennym, rodzinnym, osobistym jak i w miejscu pracy. Jedni radzą sobie z tymi zadaniami znakomicie natomiast inni nie potrafią im sprostać a niejednokrotnie nie widzą potrzeby rozwiązywania zadań stawianych przez życie. Powodów takiej niemocy może być naprawdę wiele. Może to być sytuacja patologiczna w rodzinie, alkoholizm jednego z członków rodziny, utrata kogoś bliskiego, narkomania, bezdomność, bezrobocie, samotność, sytuacja ekonomiczna czy też sytuacja kryzysowa rodziny. **Znacznie zwiększa się ilość problemów społecznych, ich specyfika co uzależnione jest od typu społeczeństwa, jak i warunków prawno – ekonomicznych.**

Tego typu problemy należy w miarę możliwości rozwiązywać jak i również zapobiegać ich powstawaniu. Od efektywności rozwiązywania tych problemów zależy funkcjonowanie społeczności lokalnej. Niejednokrotnie wiele trudności przysparza identyfikacja problemu. Powodem może być fakt, że problemy społeczne nie występują pojedynczo, pojawienie się jednego problemu powoduje powstanie drugiego. Aby w jak najszybszym stopniu minimalizować skutki problemów społecznych, należy dobrze zdiagnozować ich źródło, by podjęte działania były efektywne od samego początku aż do zakończenia działań.

W związku ze zidentyfikowanymi problemami został utworzony nowy dokument. Powstał on przy pomocy samorządu i zespołu roboczego ds. aktualizacji strategii oraz społeczności Gminy. Składa się on z 4 rozdziałów.

Rozdział pierwszy określa cel i proces, w jakim Strategia była tworzona.

Rozdział drugi to ogólna charakterystyka Gminy Miastkowo, gdzie zostały ujęte podstawowe informacje o Gminie. Określono strategiczne kierunki rozwoju Gminy. Opisany został działający system pomocy społecznej jak również opisano i zidentyfikowano źródła podstawowych problemów społecznych w Gminie Miastkowo.

Natomiast w trzecim rozdziale zostały określone kierunki rozwoju Gminy Miastkowo w tym została przedstawiona wizja rozwoju jak i cele dzięki którym wizja ta ma się spełnić.

Czwarty, ostatni rozdział opisuje zarządzanie i realizację Strategii oraz jej monitoring – kontrolę nad realizowaniem założonych celów.

ROZDZIAŁ I

CEL I PROCES TWORZENIA STRATEGII

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 – 2010 została podjęta Uchwałą Nr XXX/156/06 Rady Gminy Miastkowo z dnia 30 czerwca 2006 r. Od jej uchwalenia minęły już dwa lata. W związku ze zwiększającymi się potrzebami życiowymi, potrzebą zapewnienia bardziej godnych warunków bytowych, potrzebą zapobiegania powstawaniu trudnych sytuacji życiowych człowieka należy podjąć proces aktualizacji istniejącego już dokumentu.

Dokument ten jest zwrócony na potrzeby społeczności i to właśnie społeczność jest głównym uczestnikiem w procesie aktualizacji. Dzieje się tak z najprostszego powodu, bo kto zna lepiej potrzeby społeczne niż sami zainteresowani?

Skuteczny plan rozwoju Gminy polega na prawidłowym przedstawieniu i przeanalizowaniu zaistniałych problemów społeczności lokalnej. Należy również wskazać mocne jak i słabe strony Gminy.

Prace nad aktualizacją Strategii rozpoczęto od oceny dokumentu istniejącego. W miesiącu styczniu 2008 r. Zespół Roboczy Poakcesyjnego Programu Wsparcia Obszarów Wiejskich wraz z Konsultantem Regionalnym dokonał oceny zgodnie z przyjętą metodologią nad strategią i wspólnie podjął decyzję o przeprowadzeniu cyklu warsztatów i spotkań ze społecznością lokalną w połowie roku.

W dniu 4 lipca 2008 r. Zarządzeniem Wójta Gminy Miastkowo Nr SG.0152–14/08 został powołany Zespół ds. Aktualizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 – 2010 w składzie:

L.p.	Imię i nazwisko	Nawa reprezentowanej instytucji/ organizacji
1	Lidia Małgorzata Grzejka	Urząd Gminy Miastkowo
2	Janina Cwalina	Urząd Gminy Miastkowo
3	Regina Pianko	Ośrodek Pomocy Społecznej w Miastkowie
4	Jadwiga Korytkowska	Gminny Ośrodek Kultury w Miastkowie
5	Bożena Wilk	Urząd Gminy Miastkowo, Caritas
6	Ewa Rudnicka	Przedsiębiorca
7	Teresa Bućko	Emerytka
8	Marek Prytuła	Policja
9	Katarzyna Sawicka	Ośrodek Pomocy Społecznej w Miastkowie
10	Katarzyna Łojko	Członek społeczności lokalnej

Prace zespołu nad aktualizacją Strategii nadzorował moderator. W skład zespołu wchodzi członkowie społeczności lokalnej oraz uczestnicy z poza terenu Gminy Miastkowo.

Odbyły się cztery warsztaty aktualizacyjne. Pierwszy warsztat w dniu 27 sierpnia 2008 r., drugi w dniu 17 września 2008 r., trzeci 1 października i czwarty 8 października.

Na pierwszym spotkaniu, zespół poddał diagnozie istniejącą sytuację w Gminie. Analizował sytuację społeczną w oparciu o opinie środowisk społecznych, przedstawicieli instytucji społecznych, analizował również doświadczenia w rozwiązywaniu problemów społecznych. Określono dotychczasową współpracę instytucji i organizacji społecznych na rzecz społeczności lokalnej oraz sformułowano wizję rozwoju społecznego (analiza SWOT).

Na drugim spotkaniu dokonano analizy problemów społecznych oraz zasobów społecznych w Gminie. Zidentyfikowano problemy społeczne istniejące w Gminie, analizowano przyczyny zjawisk społecznych oraz ich wzajemny związek. Określono również zasoby społeczne, badano potrzeby społeczne oraz zakres i możliwości ich zaspokojenia.

Trzecie spotkanie to proces formułowania założeń GSRPS w oparciu o uczestnictwo społeczności lokalnej i zasady rozwoju społecznego. Formułowano również misję rozwoju społecznego, analizowano zasady rozwoju społecznego, określono cele, kierunki działań oraz sposób zarządzania realizacją Strategii w Gminie.

Ostatnie, czwarte spotkanie polegało na budowaniu koncepcji projektów stymulujących zrównoważony rozwój społeczny poprzez budowę zarysu projektów społecznych, określających sposoby działania zapewniające rozwój lokalny.

Pomiędzy warsztatami były zbierane niezbędne materiały pomocne do tworzenia Strategii. Następnie zostały one opracowane i przygotowane do włączenia do dokumentu.

Zaktualizowana Strategia będzie obowiązywała do końca 2020 r.

ROZDZIAŁ II

CHARAKTERYSTYKA GMINY

1. Podstawowe informacje o Gminie

Źródło: www.gminy.pl

Gmina Miastkowo jest położona w południowo - zachodniej części powiatu łomżyńskiego, na obszarze "Zielonych Płuc Polski". Siedzibą Urzędu Gminy jest wieś Miastkowo, która leży przy trasie nr 61 Warszawa - Litwa.

W skład Gminy wchodzi 23 sołectwa. Jesteśmy Gminą typowo rolniczą. Produkcją rolną zajmuje się ok. 600 gospodarstw rolnych, są to przeważnie gospodarstwa średniej wielkości. Znaczną grupę stanowią gospodarstwa o powierzchni powyżej 10 ha. Ze względu na niską jakość gleb- większość to gleby V i VI klasy bonitacyjnej, głównym profilem w produkcji rolnej jest uprawa zbóż. W produkcji zwierzęcej przeważa chów bydła mlecznego. Dominującym kierunkiem hodowli bydła jest produkcja mleka. Na terenie Gminy funkcjonuje kilkunastu dużych dostawców, od których prowadzi się bezpośredni odbiór mleka z gospodarstw.

Znaczna część indywidualnych gospodarstw rolnych prowadzi działalność wyłącznie bądź głównie dla zaspokojenia potrzeb konsumpcyjnych rodziny związanej z tym gospodarstwem bez wyraźnie określonej specjalizacji, są to tzw. gospodarstwa wielokierunkowe.

Ze względu na czyste i nieskażone środowisko Gmina posiada doskonałe warunki do rozwoju rolnictwa ekologicznego i wypoczynku. W regionie występują niewielkie zakłady handlowo - usługowe.

Największym walorem regionu jest położenie nad rzeką Narew i rzeczką Ruż oraz w obszarach chronionego krajobrazu Doliny Dolnej Narwi oraz Puszczy Kurpiowskiej. Są to tereny doskonale nadające się do rozwoju turystyki pieszej, rowerowej i wodnej. I w tym można upatrywać szansę rozwoju Gminy.

Na terenie Gminy Miastkowo znajdują się również liczne zabytki.

Na terenie Gminy istnieje jedna Gminna Biblioteka Publiczna w Miastkowie oraz jej filia w Drogoszewie. Funkcjonuje tu także punkt pocztowy, ośrodek zdrowia, punkt apteczny, dwie szkoły podstawowe oraz dwie filie tych szkół i gimnazjum. Do placówek kulturalnych w Miastkowie należy Gminny Ośrodek Kultury, który upowszechnia sztukę kulturę poprzez organizowanie środowiskowych imprez kulturalno-rozrywkowych, takich jak: „Dzień ziemniaka”, „Dożynki”, „Cyganeria”, imprezy strażackie i inne. Prawie w każdą działalność kulturalną angażują się Panie z Kół Gospodyń Wiejskich.

Na terenie Gminy Miastkowo działalność gospodarczą prowadzą osoby fizyczne jak też i dwie spółki cywilne. Na dzień 31 grudnia 2007 r. zarejestrowane były 92 podmioty gospodarcze.

**Tabela nr 1: Wykaz większych przedsiębiorstw działających na terenie Gminy
Miastkowo**

L.p.	Nazwa przedsiębiorstwa	Siedziba
1	„Tartak” Krzysztof Ustaszewski, Jadwiga Ustaszewska Sp. j.	ul. Cendrowizna 2, 18- 413 Miastkowo
2	„Half” Zajazd B. Wnorowska	ul. Łomżyńska 42, 18-413 Miastkowo
3	"Iris" Ośrodek Wypoczynkowy, Naturalne Metody Ochrony Zdrowia. K. Czarnecki	Czartoria ul. Nadnarwiańska 46, 18-413 Miastkowo

4	Rolskup – Andrzej Ustaszewski	Biuro - Ul. Cendrowizna 1, Zakład – ul. Cmentarna 4, 18-413 Miastkowo
5	Przedsiębiorstwo Wielobranżowe GOSK - KRUSZ	Al. Legionów 152, 18 – 400 Łomża - działający na terenie Gminy w miejscowości Drogoszewo przy ul. Łomżyńskiej
6	"Rymerol" Wytwórnia Wyrobów z Drewna M. Laskowski i M. Laskowski	Rybaki 24, 18-413 Miastkowo
7	Szeldom – Andrzej Szczubelek	Leopoldowo 1 A, 18 – 413 Miastkowo
8	"Wódex" PHU W. Dąbrowski	ul. Warszawska 6, 18-413 Miastkowo
9	Ośrodek Wczasowy "Kwadrans"	Rybaki, 18-13 Miastkowo
10	Piekarnia E. Białobrzewski	ul. Poświętne 7, 18-413 Miastkowo

Źródło: Rejestr działalności gospodarczych UG Miastkowo

We wsi Miastkowo usytuowany jest murowany Kościół w stylu klasycystycznym, pod wezwaniem Matki Boskiej Różańcowej. Do Parafii Rzymsko-Katolickiej w Miastkowie należy też kaplica we wsi Rydzewo

Istnieje dobrze rozwinięta sieć dróg, których standard podnosi się z roku na rok. Na dzień 31 grudnia 2007 r. łączna długość dróg gminnych wynosiła 65,528 km, w tym dróg o powierzchni bitumicznej 12,67 km, dróg powiatowych 45,322 km oraz 2,695 km dróg wojewódzkich..

Gmina Miastkowo jest Gminą zwodociągowaną. Praktycznie każde gospodarstwo domowe jest przyłączone do sieci wodociągowej. Niestety nie posiadamy gospodarki ściekowej. Gmina nie posiada własnej oczyszczalni a do pobliskiej z możliwością podłączenia się jest ok. 12 km. Ścieki sanitarne odprowadzane są głównie do zbiorników bezodpływowych z przeznaczeniem do wywozu.

Na terenie Gminy znajduje się 1.150 domostw, pomijając domy nowo wybudowane i nie oddane jeszcze do użytku.

Gmina Miastkowo to 23 sołectwa i 23 wioski. Na dzień 31 grudnia 2007 r. teren Gminy zamieszkiwało 4.431 osób.

**TABELA NR 2: PREZENTACJA STANU ZMIENIAJĄCEJ SIĘ LICZBY MIESZKAŃCÓW
W POSZCZEGÓLNYCH MIEJSCOWOŚCIACH NA PRZEŁOMIE TRZECH LAT T.J. 2005, 2006
ORAZ 2007 ROK**

L.p.	Nawa miejscowości	Liczba mieszkańców		
		2005	2006	2007

1	Chojny – Naruszczyki	78	81	83
2	Czartoria	216	201	212
3	Drogoszewo	427	412	419
4	Gańkówka	103	97	102
5	Kaliszki	36	36	35
6	Kraska	66	60	61
7	Kuleszka	187	170	176
8	Korytki Leśne	44	46	46
9	Leopoldowo	103	99	99
10	Łubia	41	37	41
11	Łuby – Kurki	138	135	134
12	Łuby – Kiertany	89	78	85
13	Podosie	117	123	128
14	Miastkowo	1.026	1.039	1.056
15	Nowosiedliny	85	90	92
16	Osetno	21	19	20
17	Rydzewo	549	517	535
18	Rydzewo – Gozdy	79	73	75
19	Rybaki	114	121	123
20	Sosnowiec	84	81	77
21	Sulki	110	99	100
22	Tarnowo	303	290	299
23	Zaruzie	436	432	432
OGÓŁEM		4.454	4.336	4.431

Źródło: Informacje z USC Miastkowo

Na dzień 31 grudnia 2007 roku Gminę Miastkowo zamieszkiwało 4. 431 osób, z tego:

- zameldowani mieszkańcy , którzy nie ukończyli 18 – go roku życia – 1.146,
- kobiety powyżej 60 roku życia – 390,
- mężczyźni powyżej 65 roku życia – 232.

W 2007 roku z terenu naszej gminy wyemigrowało 280 osób a powróciło z emigracji 30 osób.

Liczba rodzin zamieszkałych na terenie Gminy to 1.400 w tym 466 rodzin wielodzietnych, czyli takich, które posiadają co najmniej 3 dzieci. Natomiast liczba zamieszkałych rodzin niepełnych to 120. Szacunkowo jest 320 osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności.

Średnia wieku mieszkańców Gminy to 48 lat.

2. Strategiczne kierunki rozwoju Gminy

Opracowując Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Miastkowo opierano się na dokumentach strategicznych mających w zakresie działania cele lub działania zbieżne z opracowanym dokumentem. Działania zawarte w obszarach problemów społecznych znajdują swoje uzasadnienie w Strategii Rozwoju Gminy Miastkowo opracowanej w lipcu 2003 r i przyjętej do realizacji. Strategia Rozwoju Gminy została przyjęta Uchwałą Rady Gminy Miastkowo Nr VIII/44/03 z dnia 23 września 2003 r.

Podstawowe kierunki rozwoju zapisane w Strategii Rozwoju Gminy Miastkowo przedstawiają się następująco:

Cel strategiczny nr 1:

POPRAWA I TWORZENIE BAZY SPORTOWO-REKREACYJNEJ I WYPOCZYNKOWEJ

Cele szczegółowe:

- 1.1 Budowa sali gimnastycznej i boisk w każdej wsi.
- 1.2 Systematyczna modernizacja instytucji oświatowych.
- 1.3 Wybudowanie basenu.

Cel strategiczny nr 2:

WPROWADZENIE GMINNEGO SYSTEMU BEZPIECZEŃSTWA

Cele szczegółowe:

- 2.1 Bezpieczna droga Nr 61.

Cel strategiczny nr 3:

AKTYWNY PROGRAM OPIEKI SPOŁECZNEJ

Cel strategiczny nr 4:

DAŻENIE DO POPRAWY BYTU LUDNOŚCI POPRZECZ TWORZENIE NOWYCH MIEJSC PRACY, ŚCiągnięcie inwestorów i rozwój przetwórstwa

Cele szczegółowe:

- 4.1 Wybudowanie ubojni i masarni oraz przetwórni owoców i warzyw, zatrudniających około 100 osób – do roku 2010.

4.2 Wspieranie rozwoju rękodziela.

4.3 Tworzenie warunków do rozwoju agroturystyki.

4.4 Przekształcenie 30 gospodarstw rolnych na gospodarstwa agroturystyczne.

Cel strategiczny nr 5:

PROMOCJA GMINY I TWORZENIE DOGODNYCH WARUNKÓW DLA INWESTORÓW

Cele szczegółowe:

5.1 Wdrożenie kompleksowego programu promocji gminy.

5.2 Organizowanie imprez promujących walory gminy.

5.3 Wyznaczenie terenów inwestycyjnych na terenie gminy.

5.4 Wprowadzenie gminnego systemu ulg podatkowych.

5.5 Stworzenie ośrodka wypoczynkowego nad Narwią.

Cel strategiczny nr 6:

ROZWIJANIE INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ

Cele szczegółowe:

6.1 Budowa oczyszczalni i kanalizacji gminy w 50%.

6.2 Przeprowadzenie przez rzekę Narew.

6.3 Wybudowanie sieci gazowniczej na terenie gminy w 50%.

6.4 Zwodociągowanie każdej wsi.

6.5 Modernizacja i budowa oświetlenia w każdej wsi.

6.6 Poprawa jakości dróg w gminie.

6.6.1 Utwardzenie dróg gminnych w 100%

6.6.2 Utwardzenie dróg rolniczych w 100%.

6.6.3 100% połączenie miejscowości gminnej drogami bitumicznymi ze wszystkimi wsiami.

Cel strategiczny nr 7:

PODNOSZENIE POZIOMU ŚWIADOMOŚCI EKOLOGICZNEJ MIESZKAŃCÓW

Cele szczegółowe:

- 7.1 System edukacji ekologicznej – efekty widoczne po upływie 3 lat.
- 7.2 Promowanie rolnictwa ekologicznego i produkcji artykułów ekologicznych.
- 7.3 Przekwalifikowanie 20 gospodarstw rolnych na produkcję ekologiczną.
- 7.4 System ścieżek rowerowych.
- 7.5 Promowanie odnawialnych źródeł energii.

Opracowując strategię wzięto pod uwagę inne opracowane dokumenty w Gminie.

PLAN OBRONY CYWILNEJ GMINY MIASTKOWO

Głównym celem niniejszego dokumentu jest określenie działań celem niedopuszczenia do masowych strat mieszkaniowych w wyniku ataku ze strony przeciwnika oraz udzielenia w razie potrzeby wszechstronnej pomocy ludziom.

GMINNY PROGRAMU PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA 2008 ROK.

Celem programu jest:

- zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i narkotyków,
- udzielanie pomocy rodzinom z problemem alkoholowym, pomocy psychospołecznej i prawnej a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie,
- podejmowanie działań służących profilaktyce i edukacji, w szczególności dla dzieci i młodzieży,
- wspieranie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii,
- podejmowanie działań ograniczających dostępność alkoholu i innych używek.

PLAN GOSPODARKI ODPADAMI NA LATA 2004 – 2014

Celem niniejszego dokumentu jest w pełni odzwierciedlenie tendencji europejskiej polityki ekologicznej, której główne cele to :

- a) zasada zrównoważonego rozwoju,
- b) zasada równego dostępu do środowiska postrzegana w kategoriach:
  - sprawiedliwości międzypokoleniowej,
  - sprawiedliwości międzyregionalnej i międzygrupowej,
  - równoważenia szans między człowiekiem i przyrodą,
- c) zasada przezorności,
- d) zasada społecznienia i subsydiarności,
- e) zasada prewencji,
- f) zasada „zanieczyszczający” płaci,

g) zasada skuteczności efektywności ekologicznej i ekonomicznej.

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA DO 2014 R.

Program Ochrony Środowiska określa wymagania odnoszące się do polityki ekologicznej państwa, a w szczególności określać:

- cele i priorytety ekologiczne,
- rodzaj i harmonogram działań proekologicznych,
- środki niezbędne do osiągnięcia celów w tym mechanizmy prawne, ekonomiczne, społeczne.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY

Niniejszy dokument strategii w stanowi podstawę planowania operacyjnego jak również innych prac o charakterze planistycznym.

WIELOLETNI PLAN INWESTYCYJNY GMINY MIASTKOWO NA LATA 2008-2010.

Plan ten określa listę zadań inwestycyjnych Gminy Miastkowo przewidzianych do realizacji w latach 2008-2010.

GMINNY SYSTEM PROFILAKTYKI I OPIEKI NAD DZIECKIEM I RODZINĄ NA LATA 2007 – 2012.

Celem programu jest poprawa sytuacji bytowej rodzin dotkniętych problemami społecznymi i zapobieganie patologii (uzależnieniom, przestępczości, przemocy), promowanie zdrowego stylu życia, ochrona dzieci i młodzieży przed porzuceniem, deprawacją i wykołajaniem.

PLANU ROZWOJU LOKALNEGO GMINY MIASTKOWO

Plan Rozwoju Lokalnego – jest instrumentem służącym realizacji polityki rozwoju społeczno – gospodarczego. Służy realizacji polityki programowania rozwoju lokalnego, regionalnego. Obejmuje on analizę i diagnozę sytuacji obecnej, wyznacza wizję rozwoju samorządu, opis planowanych zadań inwestycyjnych na lata 2008 – 2009.

WIELOLETNI PROGRAM GOSPODAROWANIA MIESZKANIOWYM ZASOBEM GMINY

Program określa:

- zasób mieszkaniowy Gminy,
- ustala plan remontów i modernizacji budynków tworzących gminny zasób mieszkaniowy,
- określa plan sprzedaży lokali mieszkalnych i budynków, w których istnieją lokale mieszkalne,
- ustala polityka czynszową,
- ustala sposób i zasady zarządzania lokalami i budynkami,
- określa źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej w latach objętych programem,
- ustala wydatki na gospodarkę mieszkaniową w latach objętych programem,

- opisuje działania mające na celu racjonalizację gospodarowania zasobem mieszkaniowym.

**PROGRAMU WSPÓŁPRACY GMINY MIASKOWO Z ORGANIZACJAMI
POZARZĄDOWYMI
I INNYMI UPRAWNIONYMI PODMIOTAMI NA 2008 ROK.**

Celem programu jest:

- umocnienie lokalnych działań, stworzenie warunków do powstania inicjatyw i struktur funkcjonujących na rzecz społeczności lokalnych,
- zwiększenie wpływu sektora obywatelskiego na kreowanie polityki społecznej w gminie,
- poprawa jakości życia, poprzez pełniejsze zaspokajanie potrzeb społecznych,
- otwarcie na innowacyjność, poprzez umożliwienie organizacjom pozarządowym indywidualnego wystąpienia z ofertą realizacji projektów.

3. SYSTEM POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE MIASKOWO

Ośrodek Pomocy Społecznej opiera swoją działalność na Ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. Nr 64 poz. 593 z późn. zm.). Według tej Ustawy pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, która umożliwia rodzinom i osobom przezwyciężenie takich sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać mając do wykorzystania wyłącznie własne zasoby, możliwości i uprawnienia. Petent, który zgłasza się do Ośrodka musi mieć na uwadze, że w pierwszej kolejności najważniejsze są jego własne możliwości, pomysły mogące pomóc wyjść z trudnej sytuacji a dopiero w drugiej kolejności znajdują się usługi OPS.

Każda instytucja pomocy społecznej oprócz ustawy o pomocy społecznej posiada wewnętrzne przepisy prawne, jest to Statut Ośrodka Pomocy Społecznej. Dokument ten określa siedzibę, obszar oraz nazwę instytucji pomocy społecznej, która jest powszechnie używana na tymże obszarze. Statut wyznacza przedmiot działania, zadania, które stoją przed Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz obowiązki należące do kierownika i pracowników tej instytucji.

Ośrodek Pomocy Społecznej jest najważniejszą jednostką wykonującą zadania socjalne w Gminie. Instytucja ta jest pierwszą w kolejności placówką, do której osoby czy rodziny będące w potrzebie zwracają się o pomoc. Ośrodek może reprezentować w procesie sądowym osobę potrzebującą wsparcia. Kierownik może występować z wnioskiem do sądów o alimentację od dzieci dla rodziców, którzy z uwagi na swoją niepełnosprawność, długotrwałą chorobę czy niezaradność życiową nie są w stanie sami podjąć takiego działania. W przypadku potrzeby udzielenia pomocy specjalistycznej OPS kieruje petenta do odpowiedniej instytucji odpowiadającej danej potrzebie.

Celem Ośrodka Pomocy Społecznej jest wspieranie osób i rodzin w staraniach, które zmierzają do zaspokojenia potrzeb, rozwiązania problemów oraz umożliwienie tym osobom i rodzinom życia w warunkach godnych i nie urągających dla życia człowieka. Jest tu położony nacisk na wsparcie wysiłków zmierzających do zaspokojenia potrzeb danej jednostki, a nie przejęcie problemu i bezpośrednie ich zaspokojenie przez działania instytucji.

Ośrodek ma za zadanie zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym osób i rodzin. Podejmuje działania, które pozwolą usamodzielnąć się osobom, a rodzinom w pełni zintegrować się ze środowiskiem, w którym mieszkają i żyją. Pomoc tejże instytucji społecznej w pierwszej kolejności jest ukierunkowana na te osoby i rodziny, które posiadają niskie dochody lub też odczuwają ich brak. Bez udzielenia tym pomocy, ludzie Ci nie byłoby w stanie normalnie egzystować.

Pomoc społeczna udzielana jest rodzinom i osobom, które zgłosiły się do Ośrodka Pomocy Społecznej w szczególności z powodu ubóstwa, bezdomności, sieroctwa, niepełnosprawności, bezrobocia. Inne przyczyny, które brane są pod uwagę to długotrwała lub ciężka choroba, przemoc w rodzinie. Potrzeba ochrony wielodzietności, potrzeba ochrony macierzyństwa.

Często pomoc udzielana jest dla rodzin, u których występuje bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego a zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych. Młodzież, która wykazuje brak umiejętności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu całodobowej placówki opiekuńczo – wychowawczej, osoby, które otrzymały statut uchodźcy i mają trudności w integracji ze środowiskiem, również osoby, które opuściły zakład karny otrzymują pomoc od instytucji pomocy społecznej. Alkoholizm i narkomania, zdarzenie losowe, sytuacja kryzysowa jak i klęska żywiołowa lub ekologiczna również są powodem a żeby taka pomoc ze strony Ośrodka Pomocy Społecznej została udzielona. Oczywiście potrzeby i problemy ludzkie nie zbiegają się tylko i wyłącznie do wyżej wymienionych sytuacji. Niejednokrotnie udzielane są porady, petent kierowany jest do innej placówki, ponieważ pomoc, której potrzebuje udzielana jest przez inną instytucję. Pisane są różnego rodzaju podania, wnioski jak na przykład wnioski do sądów o orzeczenie alimentów od któregoś z rodziców na dzieci, pozwy o separację czy rozwód. Udzielana jest pomoc w formie wypełniania formularzy, wykonywania rozmów telefonicznych z innymi instytucjami oraz wiele innych czynności.

OPS w Miastkowie obejmuje swoją działalnością osoby, rodziny na terenie gminy. Analizowane i oceniane są zjawiska, które stwarzają potrzebę korzystania ze świadczeń pomocy społecznej. Analizę i ocenę takich sytuacji dokonują pracownicy socjalni we współpracy z kierownikiem Ośrodka. Zapewniane jest wsparcie osobom i rodzinom w trudnej sytuacji życiowej, której nie są w stanie aktualnie sprostać. Zapewniana jest również profesjonalna pomoc w sytuacji, kiedy rodzina dotknięta jest skutkami patologii społecznej. Ośrodek Pomocy Społecznej pomaga zintegrować się ze środowiskiem osobom społecznie wykluczonym, zepchniętym na margines społeczny. Bardzo często udzielana jest pomoc rodzinom, osobom w postaci pracy socjalnej. Ośrodek kieruje do domów pomocy społecznej, ośrodków opiekuńczych osoby tego wymagające czyli osoby starsze pozostające bez opieki osób innych, pozostające bez rodziny, osoby chore nie potrafiące z racji stanu zdrowia czy wieku poradzić sobie w codziennych czynnościach. Instytucja społeczna jaką jest OPS ponosi wszelkie koszty związane z pobytem tejże osoby w placówce będącej domem pomocy społecznej lub ośrodkiem opiekuńczym. Ludzie pozbawieni schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania otrzymują niezbędną pomoc. Opłacane są również składki na ubezpieczenia zdrowotne oraz ubezpieczenia społeczne osobom do tego uprawnionym. Osobom samotnym, które nie mają rodziny w razie śmierci sprawiany jest pogrzeb, którego koszty pokrywane są z budżetu Ośrodka.

Pomoc udzielana przez OPS występuje w formie świadczeń pieniężnych jak również świadczeń niepieniężnych.

Formą pieniężną pomocy najczęściej udzielaną jest między innymi:

- zasiłek stały, który otrzymuje osoba pełnoletnia, która pozostaje z rodziną lub też osoba samotna. Musi to być człowiek niezdolny do pracy z powodu wieku lub też całkowicie niezdolny do pracy czyli osoba niepełnosprawna. W obu przypadkach musi być orzeczona grupa o niepełnosprawności. Zasiłek stały jest wypłacany przez cały okres trwania orzeczonej grupy o niepełnosprawności, z dniem skończenia się terminu orzeczenia wypłata zasiłku stałego zostaje zakończona,
- zasiłek okresowy natomiast przyznawany jest osobom lub też rodzinom gdzie najczęściej występuje niepełnosprawność jednego z członków rodziny, długotrwała lub ciężka choroba, bezrobocie, bezdomność czy wielodzietność. Jak sama nazwa mówi zasiłek okresowy jest przyznawany na pewien okres czasu,
- zasiłki celowe mogą być przyznawane w celu zaspokojenia niezbędnej w danym czasie potrzeby bytowej. Jest to pomoc jednorazowa. Taką potrzebą może być zakup leków, zakup opału, zakup odzieży, żywności, zakup przedmiotów użytku domowego, które są w określonej sytuacji niezbędne np. pralka czy lodówka,
- specjalne zasiłki celowe przyznawane są w szczególnie uzasadnionych przypadkach oraz określonych okolicznościach, gdzie dochód osoby czy rodziny przekracza kryterium dochodowe określone w Ustawie,
- inna pomoc pieniężna udzielana to zasiłek i pożyczka na kontynuowanie nauki raz świadczenie pieniężne dla osób mających statut uchodźcy na utrzymanie się i pokrycie wydatków, które związane są z nauką języka polskiego.

Formą świadczeń niepieniężnych najczęściej udzielanych są:

- praca socjalna, która świadczona jest w celu poprawienia funkcjonowania osób, rodzin w środowisku, w którym przebywają. Praca socjalna może być prowadzona w oparciu i przy pomocy kontraktu socjalnego. Jest to dokument, który jest umową zawartą pisemnie przez pracownika socjalnego Ośrodka z osobą, która ubiega się o pomoc. Określa on zobowiązania i uprawnienia każdej ze stron umowy. Po zawarciu kontraktu socjalnego podejmowane są wspólnie działania mające na celu przezwyciężanie trudnej sytuacji życiowej rodziny lub osoby,
- kolejną formą świadczeń niepieniężnych jest sprawienie pogrzebu, który odbywa się zgodnie z wyznaniem zmarłego. Całe świadczenie pokrywane jest przez OPS z jego,
- pozostałe świadczenia niepieniężne będące w zakresie udzielanej pomocy to pomoc rzeczowa, niezbędne poradnictwo specjalistyczne, interwencja kryzysowa, schronienie, posiłek, niezbędne ubranie, usługi opiekuńcze oraz specjalistyczne usługi opiekuńcze,
- opłacane składki na ubezpieczenia społeczne jak i zdrowotne.

Ośrodek Pomocy Społecznej przy realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej współpracuje z innymi organizacjami samorządu, Ośrodkami Pomocy Społecznej sąsiednich gmin czy też miast. Współpraca ta jest w formie udzielania wzajemnej informacji o członkach rodzin, które starają się o wsparcie w danym Ośrodku. Powiatowymi Centrami Pomocy Rodzinie, z którymi współpraca przebiega w formie udzielania informacji na temat rodziców,

których dzieci są pod opieką rodzin zastępczych, chodzi tu głównie o możliwość odpłatności rodzica za pobyt jego dziecka w rodzinie zastępczej.

Powiatowymi Urzędami Pracy, gdzie współpraca polega na pomocy w zatrudnieniu osób bezrobotnych przy Urzędzie Gminy w Miastkowie na robotach interwencyjnych, robotach publicznych czy też na robotach społecznie użytecznych. OPS współpracuje również ze służbą zdrowia, która pomaga w uzyskaniu uprawnień do rent chorobowych w uzyskaniu orzeczenia o niepełnosprawności, sądami, kuratorami sądowymi i społecznymi, policją, jednostkami ubezpieczeń społecznych oraz innymi jednostkami, które realizują zadania z zakresu pomocy społecznej.

TABELA NR 3: INFORMACJE O OSOBACH I POWODACH KORZYSTANIA RODZIN I OSÓB Z POMOCY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MIASTKOWIE W 2005 R.

Pozycje wywiadu	Liczba rodzin
POWODY ZWRÓCENIA SIĘ O POMOC DO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	
- ubóstwo	91
- bezrobocie	57
- bezdomność	2
- niepełnosprawność	4
- długotrwała lub ciężka choroba	6
- potrzeba ochrony macierzyństwa	28
- potrzeba ochrony wielodzietności	96
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinie niepełnej	18
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinie wielodzietnej	34
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	2
- alkoholizm	12
- zdarzenie losowe	2
- sytuacja kryzysowa	2
- bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	7
IŁOŚĆ OSÓB W RODZINIE	
- jednoosobowa	14
- małżeństwo z 1 dzieckiem	6
- małżeństwo z 2 dziećmi	28
- małżeństwo z 3 dziećmi	40
- małżeństwo z 4 dziećmi lub więcej	21
- matka z 1 dzieckiem	0
- matka z 2 dziećmi	2
- matka z 3 dziećmi	1
- matka z 4 dziećmi i więcej	3
- ojciec z 1 dzieckiem	1
- ojciec z 2 dziećmi	1
- ojciec z 3 dziećmi	0
- ojciec z 4 dziećmi i więcej	0
- konkubinat z 1 dzieckiem	0
- konkubinat z 2 dziećmi	0
- konkubinat z 3 dziećmi	0
- konkubinat z 4 dziećmi i więcej	0
- dwupokoleniowa	3

ILOŚĆ DZIECI W RODZINIE	
- 1	10
- 2	29
- 3	45
- 4 i więcej	25
WARUNKI MIESZKANIOWE	
- mieszkanie własne/ dom własny	37
- prawo do domu rodzinnego	57
- mieszkanie socjalne	1
- mieszkanie wynajęte	14
- brak mieszkania	11
ILOŚĆ OSÓB BEZROBOTNYCH W RODZINIE	
- 1	72
- 2	15
- 3	11
- 4 i więcej	5
OKRES PRZEBYWANIA BEZ PRACY	
- mniej niż rok	1
- 1 rok	4
- 2 lata	6
- 3 lata	19
- 4 lata i więcej	73
OSOBY DOROSŁE DŁUGOTRWALE CHORE W RODZINIE	
- 1	5
- 2	3
- 3	0
- 4 i więcej	0
DZIECI DŁUGOTRWALE CHORE W RODZINIE	
- 1	1
- 2	0
- 3	0
- 4 i więcej	0
DOROSŁE OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W RODZINIE	18
DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNE W RODZINIE	9
OSOBY UZALEŻNIONE OD ALKOHOLU	29

Źródło: Sprawozdanie MIPS za 2005 r.

Najczęstszym powodem skorzystania z pomocy OPS w 2005 r. była potrzeba ochrony wielodzietności, następny powód to ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinie wielodzietnej. Kolejny powód to potrzeba ochrony macierzyństwa następnie bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinie niepełnej, alkoholizm oraz bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Następnie wystąpił problem długotrwałej lub ciężkiej choroby, niepełnosprawność. Na tym samym poziomie wystąpiły problemy rodzin związane z bezdomnością, trudnością w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, zdarzenie losowe oraz sytuacja kryzysowa.

Najczęściej z pomocy w 2005 r. korzystały małżeństwa z trojgiem dzieci, następnie małżeństwa z dwojgiem dzieci, małżeństwa z czworgiem lub więcej dzieci, rodziny jednoosobowe oraz małżeństwa mające na utrzymaniu jedno dziecko. Z takiej formy pomocy również często korzystały matki samotnie wychowujące czworo lub więcej dzieci, następnie matki z dwojgiem dzieci na utrzymaniu oraz matki z trojgiem dzieci. Matki w przedziale wiekowym 20 – 50 lat z jednym dzieckiem na utrzymaniu w 2005 r. nie potrzebowały pomocy z Ośrodka.

Ojcowie samotnie wychowujący jedno lub dwoje dzieci korzystali z oferowanej pomocy przez OPS, natomiast ojcowie mający na utrzymaniu troje czy czworo lub więcej dzieci nie potrzebowali takiej pomocy.

Konkubiny z jednym dzieckiem, dwojgiem dzieci, trojgiem dzieci oraz czworgiem dzieci i więcej również nie potrzebowały pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w 2005 r. Natomiast rodziny dwupokoleniowe korzystały z pomocy tejże instytucji.

Rodziny czy osoby wychowujące troje dzieci były najczęstszymi klientami Ośrodka, kolejne to rodziny lub osoby wychowujące dwoje dzieci, następnie wychowujące czworo i więcej dzieci oraz wychowujące jedno dziecko.

Warunki mieszkaniowe petentów instytucji były bardzo różne. I tak wystąpiły najpierw rodziny czy osoby mające prawo do domu rodzinnego, następnie osoby, rodziny mające własny dom czy też własne mieszkanie. Następnie były osoby czy rodziny wynajmujące mieszkanie, były również osoby, rodziny nie mające miejsca zamieszkania oraz osoby, rodziny zajmujące mieszkania socjalne.

Bezrobotni członkowie rodzin w 2005 r. to przeważnie jedna osoba. Występowało również zjawisko bezrobocia dwóch osób w rodzinie jak również trzech oraz czterech lub więcej osób. Ludzie ci nie mieli pracy przez okres czterech lat i więcej. Na kolejnym miejscu znalazły się osoby będące bez pracy przez okres trzech lat, następnie przez okres dwóch lat, jednego roku a najmniej było osób bezrobotnych mniej niż rok.

W rodzinach występuje zjawisko długotrwałej choroby. W gospodarstwach domowych najczęściej długotrwale chorowała jedna osoba ewentualnie dwie. W 2005 r. nie zdarzyło się, żeby chorowały trzy lub cztery i więcej dorosłych osób. Dzieci długotrwale chore w 2005 r. w danych gospodarstwach domowych nie były liczne. Był to pojedynczy przypadek. Zjawisko długotrwałej choroby u dwojga, trojga czy czworga lub więcej dzieci nie występowało.

Liczba osób dorosłych niepełnosprawnych przewyższyła liczbę dzieci niepełnosprawnych w rodzinach. Zaraz za nimi plasowali się członkowie rodzin uzależnieni od alkoholu.

TABELA NR 4: INFORMACJE O OSOBACH I POWODACH KORZYSTANIA RODZIN I OSÓB Z POMOCY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MIASTKOWIE W 2006 R.

Pozycje wywiadu	Liczba rodzin
POWODY ZWRÓCENIA SIĘ O POMOC DO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	
- ubóstwo	82
- bezrobocie	32
- bezdomność	2
- niepełnosprawność	2
- długotrwała lub ciężka choroba	2
- potrzeba ochrony macierzyństwa	21
- potrzeba ochrony wielodzietności	89
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinie niepełnej	19
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinie wielodzietnej	30
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1
- alkoholizm	9

- zdarzenie losowe	1
- sytuacja kryzysowa	3
- bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	6
IŁOŚĆ OSÓB W RODZINIE	
- jednoosobowa	12
- małżeństwo z 1 dzieckiem	7
- małżeństwo z 2 dzieci	28
- małżeństwo z 3 dzieci	40
- małżeństwo z 4 dzieci lub więcej	19
- matka z 1 dzieckiem	0
- matka z 2 dzieci	4
- matka z 3 dzieci	1
- matka z 4 dzieci i więcej	3
- ojciec z 1 dzieckiem	1
- ojciec z 2 dzieci	1
- ojciec z 3 dzieci	0
- ojciec z 4 dzieci i więcej	0
- konkubinat z 1 dzieckiem	0
- konkubinat z 2 dzieci	0
- konkubinat z 3 dzieci	0
- konkubinat z 4 dzieci i więcej	0
- dwupokoleniowa	4
IŁOŚĆ DZIECI W RODZINIE	
- 1	11
- 2	26
- 3	41
- 4 i więcej	23
WARUNKI MIESZKANIOWE	
- mieszkanie własne/ dom własny	34
- prawo do domu rodzinnego	57
- mieszkanie socjalne	3
- mieszkanie wynajęte	15
- brak mieszkania	11
IŁOŚĆ OSÓB BEZROBOTNYCH W RODZINIE	
- 1	72
- 2	11
- 3	11
- 4 i więcej	6
OKRES PRZEBYWANIA BEZ PRACY	
- mniej niż rok	0
- 1 rok	3
- 2 lata	4
- 3 lata	19
- 4 lata i więcej	74
OSOBY DOROSŁE DŁUGOTRWALE CHORE W RODZINIE	
- 1	3
- 2	2
- 3	0
- 4 i więcej	0
DZIECI DŁUGOTRWALE CHORE W RODZINIE	
- 1	1
- 2	0
- 3	1
- 4 i więcej	0
DOROSŁE OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W RODZINIE	16
DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNE W RODZINIE	7
OSOBY UZALEŻNIONE OD ALKOHOLU	35

Źródło: Sprawozdanie MIPS za 2006 r.

Najczęstszym powodem skorzystania z pomocy OPS w 2006 r. była potrzeba ochrony wielodzietności, następny powód to ubóstwo, bezrobocie, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinie wielodzietnej. Kolejny powód to potrzeba ochrony macierzyństwa następnie bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinie niepełnej, alkoholizm oraz bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Następnie wystąpiła sytuacja kryzysowa, bezdomność, niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba. Na tym samym poziomie wystąpiły problemy rodzin związane z trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz zdarzenie losowe.

Najczęściej z pomocy w 2006 r. korzystały małżeństwa z trojgiem dzieci, następnie małżeństwa z dwojgiem dzieci, małżeństwa z czworgiem lub więcej dzieci, rodziny jednoosobowe oraz małżeństwa mające na utrzymaniu jedno dziecko. Z takiej formy pomocy również często korzystały matki samotnie wychowujące dwoje dzieci, następnie matki z czworgiem lub więcej dzieci. Matki w przedziale wiekowym 20 – 50 lat z trojgiem dzieci na utrzymaniu oraz z jednym dzieckiem na utrzymaniu w 2006 r. również potrzebowały pomocy z Ośrodka.

Ojcowie samotnie wychowujący jedno lub dwoje dzieci korzystali z oferowanej pomocy przez OPS, natomiast ojcowie mający na utrzymaniu troje czy czworo lub więcej dzieci nie potrzebowali takiej pomocy.

Konkubinaty z jednym dzieckiem, dwojgiem dzieci, trojgiem dzieci oraz czworgiem dzieci i więcej również nie potrzebowały pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w 2006 r. Natomiast rodziny dwupokoleniowe korzystały z pomocy tejże instytucji.

Rodziny czy osoby wychowujące troje dzieci były najczęstszymi klientami Ośrodka, kolejne to rodziny lub osoby wychowujące dwoje dzieci, następnie wychowujące czworo i więcej dzieci oraz wychowujące jedno dziecko.

Warunki mieszkaniowe petentów instytucji były bardzo różne. I tak wystąpiły najpierw rodziny czy osoby mające prawo do domu rodzinnego, następnie osoby, rodziny mające własny dom czy też własne mieszkanie. Następnie były osoby czy rodziny wynajmujące mieszkanie, były również osoby, rodziny nie mające miejsca zamieszkania oraz osoby, rodziny zajmujące mieszkania socjalne.

Bezrobotni członkowie rodzin w 2006 r. to przeważnie jedna osoba. Występowało również zjawisko bezrobocia czterech lub więcej osób oraz dwóch lub trzech osób. Ludzie ci nie mieli pracy przez okres czterech lat i więcej. Na kolejnym miejscu znalazły się osoby będące bez pracy przez okres trzech lat, następnie przez okres dwóch lat, jednego roku a najmniej było osób bezrobotnych mniej niż rok.

W rodzinach występuje zjawisko długotrwałej choroby. W gospodarstwach domowych najczęściej długotrwale chorowała jedna osoba ewentualnie dwie. W 2006 r. na tym samym poziomie znalazło się zjawisko długotrwałej choroby wśród dorosłych w rodzinach trzy, cztery i więcej osób. Długotrwale chore dzieci w 2006 r. w danych gospodarstwach to jedno i troje dzieci. Zjawisko długotrwałej choroby u dwojga czy czworga lub więcej dzieci nie występowało.

Liczba osób dorosłych niepełnosprawnych przewyższyła liczbę dzieci niepełnosprawnych w rodzinach. Zaraz za nimi plasowali się członkowie rodzin uzależnieni od alkoholu, którzy stanowią dużą liczbę.

TABELA NR 5: INFORMACJE O OSOBACH I POWODACH KORZYSTANIA RODZIN I OSÓB Z POMOCY OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W MIASTKOWIE W 2007 R.

Pozycje wywiadu	Liczba rodzin
POWODY ZWRÓCENIA SIĘ O POMOC DO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ	
- ubóstwo	79
- bezrobocie	96
- bezdomność	2
- niepełnosprawność	17
- długotrwała lub ciężka choroba	9
- potrzeba ochrony macierzyństwa	20
- potrzeba ochrony wielodzietności	82
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinie niepełnej	14
- bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinie wielodzietnej	28
- trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4
- alkoholizm	7
- zdarzenie losowe	3
- sytuacja kryzysowa	5
- bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego	6
ILOŚĆ OSÓB W RODZINIE	
- jednoosobowa	12
- małżeństwo z 1 dzieckiem	7
- małżeństwo z 2 dziećmi	27
- małżeństwo z 3 dziećmi	39
- małżeństwo z 4 dziećmi lub więcej	19
- matka z 1 dzieckiem	0
- matka z 2 dziećmi	3
- matka z 3 dziećmi	2
- matka z 4 dziećmi i więcej	4
- ojciec z 1 dzieckiem	0
- ojciec z 2 dziećmi	2
- ojciec z 3 dziećmi	0
- ojciec z 4 dziećmi i więcej	0
- konkubinat z 1 dzieckiem	0
- konkubinat z 2 dziećmi	0
- konkubinat z 3 dziećmi	0
- konkubinat z 4 dziećmi i więcej	0
- dwupokoleniowa	5
ILOŚĆ DZIECI W RODZINIE	
- 1	7
- 2	24
- 3	39
- 4 i więcej	23
WARUNKI MIESZKANIOWE	
- mieszkanie własne/ dom własny	37
- prawo do domu rodzinnego	57
- mieszkanie socjalne	3
- mieszkanie wynajęte	12
- brak mieszkania	11
ILOŚĆ OSÓB BEZROBOTNYCH W RODZINIE	
- 1	69
- 2	14
- 3	10

- 4 i więcej	3
OKRES PRZEBYWANIA BEZ PRACY	
- mniej niż rok	1
- 1 rok	3
- 2 lata	5
- 3 lata	15
- 4 lata i więcej	72
OSOBY DOROSŁE DŁUGOTRWALE CHORE W RODZINIE	
- 1	3
- 2	2
- 3	0
- 4 i więcej	0
DZIECI DŁUGOTRWALE CHORE W RODZINIE	
- 1	1
- 2	0
- 3	3
- 4 i więcej	0
DOROSŁE OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W RODZINIE	12
DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNE W RODZINIE	7
OSOBY UZALEŻNIONE OD ALKOHOLU	39

Źródło: Sprawozdanie MIPS za 2007 r.

Najczęstszym powodem skorzystania z pomocy OPS w 2007 r. było bezrobocie, następny powód to potrzeba ochrony wielodzietności, ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinie wielodzietnej. Kolejny powód to potrzeba ochrony macierzyństwa następnie niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych prowadzeniu gospodarstwa domowego w rodzinie niepełnej oraz długotrwała lub ciężka choroba. Następnie wystąpił problem alkoholizmu, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Następnie wystąpiły problemy rodzin związane z sytuacją kryzysową, trudnościami w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego, zdarzenie losowe oraz bezdomność.

Najczęściej z pomocy w 2007 r. korzystały małżeństwa z trojgiem dzieci, następnie małżeństwa z dwojgiem dzieci, małżeństwa z czworgiem lub więcej dzieci, rodziny jednoosobowe oraz małżeństwa mające na utrzymaniu jedno dziecko. Z takiej formy pomocy również często korzystały matki samotnie wychowujące czworo lub więcej dzieci, następnie matki z dwojgiem dzieci na utrzymaniu oraz matki z trojgiem dzieci. Matki w przedziale wiekowym 20 – 50 lat z jednym dzieckiem na utrzymaniu w 2007 r. również potrzebowały pomocy z Ośrodka.

Ojcowie samotnie wychowujący dwoje dzieci korzystali z oferowanej pomocy przez OPS, natomiast ojcowie mający na utrzymaniu jedno dziecko, troje czy czworo lub więcej dzieci znaleźli się na tej samej pozycji korzystających z pomocy.

Konkubiny z jednym dzieckiem, dwojgiem dzieci, trojgiem dzieci oraz czworgiem dzieci i więcej również nie potrzebowały pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w 2007 r. Natomiast rodziny dwupokoleniowe korzystały z pomocy tejże instytucji.

Rodziny czy osoby wychowujące troje dzieci były najczęstszymi klientami Ośrodka, kolejne to rodziny lub osoby wychowujące dwoje dzieci, następnie wychowujące czworo i więcej dzieci oraz wychowujące jedno dziecko.

Warunki mieszkaniowe petentów instytucji były bardzo różne. I tak wystąpiły najpierw rodziny czy osoby mające prawo do domu rodzinnego, następnie osoby, rodziny mające własny dom czy też własne mieszkanie. Kolejne osoby czy rodziny wynajmowały mieszkanie, były również osoby, rodziny nie mające miejsca zamieszkania oraz osoby, rodziny zajmujące mieszkania socjalne.

Bezrobotni członkowie rodzin w 2007 r. to przeważnie jedna osoba. Występowało również zjawisko bezrobocia dwóch osób w rodzinie jak również trzech oraz czterech lub więcej osób. Ludzie ci nie mieli pracy przez okres czterech lat i więcej. Na kolejnym miejscu znalazły się osoby będące bez pracy przez okres trzech lat, następnie przez okres dwóch lat, jednego roku a najmniej było osób bezrobotnych mniej niż rok.

W rodzinach występuje zjawisko długotrwałej choroby. W gospodarstwach domowych najczęściej długotrwanie chorowała jedna osoba ewentualnie dwie. W 2007 r. na tym samym poziomie znalazło się troje lub czworo i więcej dorosłych osób długotrwanie chorujących. W 2007 r. w danych gospodarstwach również występowały przypadki długotrwałej choroby u dzieci. Najwięcej chorowało troje dzieci, następnie jedno dziecko. U rodzin z dwojgiem oraz czworgiem i więcej dzieci przypadek długotrwałej choroby nie występował.

Liczba osób dorosłych niepełnosprawnych przewyższyła liczbę dzieci niepełnosprawnych w rodzinach. Zaraz za nimi plasowali się członkowie rodzin uzależnieni od alkoholu, którzy są liczni.

4. ŹRÓDŁA PODSTAWOWYCH PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ICH IDENTYFIKACJA.

Gospodarka mieszkaniowa w naszej Gminie zmienia się, ale w niewielkim stopniu. Pojawiają się nowe budynki mieszkaniowe, które budowane są w dość długim czasie zanim zostaną zamieszkałe. Gmina nie posiada zbyt wielu mieszkań socjalnych, wymagających kapitalnego remontu.

System opieki zdrowotnej w Gminie Miastkowo stanowią:

- Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Łomży, Zespół Gabinetów Lekarskich w Miastkowie,
- Gabinet Stomatologiczny, mieszczący się również w budynku ZPOZ,
- Punkt apteczny "Medical" s.c., mieszczący się w budynku Urzędu Gminy.

W Gminie Miastkowo istnieją placówki edukacyjne takie jak:

- Publiczne Gimnazjum w Miastkowie,
- Szkoła Podstawowa w Miastkowie,
- Szkoła Podstawowa w Miastkowie filia w Tarnowie,
- Oddział Przedszkolny w Miastkowie,
- Szkoła Podstawowa w Rydzewie,
- Szkołą Podstawowa w Rydzewie, filia w Drogoszewie.

Opieka nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi w Gminie Miastkowo to pomoc osobom starszym w prawidłowym funkcjonowaniu w środowisku. Pomoc taka jest niezbędna, ponieważ starość to trudny okres w życiu człowieka. Ludzie z racji wieku stają się mniej

sprawni, częściej i bardziej ciężko chorują. Niejednokrotnie problemem ludzi starszych jest samotność. Człowiek starszy znajduje się w niekorzystnej sytuacji we własnej rodzinie jak i w otoczeniu sąsiedzkim.

Za osobę niepełnosprawną uważa się osobę, której ograniczenia funkcjonowania w środowisku powodują ograniczona zdolność do pracy i człowiek taki ma duże trudności z uzyskaniem stałej pracy. Uzyskawszy taką pracę ma trudności z jej utrzymaniem.

Niepełnosprawność jest nie rzadko traktowana jako znamię czy piętno oznaczające grupę gorszych innych ludzi. Nie staramy się poznać przyczyny ułomności takiego człowieka i nie podejmujemy próby zrozumienia jego sytuacji. Najwygodniej dla nas jest odsunąć się od takiej osoby i nie mieć z nią nic wspólnego.

Niepełnosprawność jest z trudnością akceptowana przez osobę, którą ona dotknęła. Wiąże się to z silnymi emocjami, często z zaburzeniami zachowania, które nie pozwalają na podjęcie właściwych decyzji życiowych. Osoba traci wiarę w siebie, czuje się nie potrzebna i bezużyteczna, staje się nieufna do otoczenia. Często uniemożliwia nawiązanie kontaktu ze sobą, nie potrafi poprosić o pomoc nawet w sytuacji, kiedy naprawdę jej potrzebuje.

Tacy ludzie nierzadko mają trudności finansowe, ponieważ z obawy przed reakcją otoczenia nie starają się podejmować jakiejkolwiek pracy zawodowej, poprzez co zmniejszają swoje możliwości na zwiększenie posiadanych zasobów finansowych. Najczęściej mają oni do dyspozycji określone środki pieniężne, które są dość skromne, może to być renta chorobowa, renta socjalna czy zasiłek pielęgnacyjny. Nie są one wystarczające na zaspokojenie wszystkich potrzeb a niejednokrotnie nie są wystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Trzeba wiedzieć, że osoba niepełnosprawna ponosi również koszty związane ze swoją niepełnosprawnością (a są one nie małe) jak na przykład dojazdy na rehabilitację, zaopatrzenie się w niezbędny sprzęt ortopedyczny czy rehabilitacyjny a i często naprawę tego sprzętu.

Osoby starsze, niejednokrotnie samotne, wymagające opieki są nierzadko z racji wieku osobami otepiałymi, głuchymi. Mózg takiego człowieka również się starzeje. Przez to nie potrafi odnaleźć się w codzienności, nie umie koncentrować się na rzeczach, na zaistniałych sytuacjach, nie potrafi nawiązać kontaktu z najbliższymi jak i z osobami z dalszego otoczenia.. Ma zaniki pamięci i nie poznaje ludzi, które były wcześniej doskonale znane tej osobie.

W takich przypadkach OPS często udziela pomocy finansowej, porad i pomaga w razie potrzeby skierować osoby starsze czy niepełnosprawne do placówek, w których będą one objęte całodobową opieką oraz opieką lekarską.

Gmina Miastkowo jest Gminą typowo rolniczą i dlatego wiele osób znajduje zatrudnienie w gospodarstwie rolnym. Znaczna część mieszkańców pracuje w większych przedsiębiorstwach, które są na naszym terenie. Mimo możliwości zatrudnienia dość duża liczba osób nie podejmuje zatrudnienia, ponieważ nie spełnia kryteriów zatrudniającego (np. wykształcenie, staż) jak i stan zdrowia nie pozwala na podjęcie pracy fizycznej. Ośrodek Pomocy Społecznej w przypadkach niemocy w znalezieniu pracy w miarę swoich

możliwości pomaga ją uzyskać, poprzez co dana osoba zaczyna na nowo prawidłowo funkcjonować w środowisku.

W Gminie Miastkowo piecze nad bezpieczeństwem sprawują pracownicy Komendy Miejskiej w Łomży z Posterunkiem w Śniadowie, którego Punkt Przyjęć Interesantów jest w Miastkowie. Nad bezpieczeństwem czuwa także Ochotnicza Straż Pożarna w Miastkowie i w kilku innych miejscowościach gminnych.

Na terenie Gminy występują m.in. takie problemy społeczne jak:

- Alkoholizm

Problemem alkoholowym określa się wszelkie szkody, które są spowodowane nadużywaniem alkoholu, występują one u osób nadużywających alkoholu, lub rodzin dotkniętych tym problemem.

Osoby pijące mają problemy osobiste, problemy w pracy, niejednokrotnie łamią prawo pod wpływem alkoholu lub też z powodu jego braku. U osób uzależnionych od alkoholu występują bardzo poważne zaburzenia zdrowotne takie jak zatrucie alkoholowe czy marskość wątroby. Taka osoba ma głębokie zaburzenia zachowania, które burzą spokój otoczenia, z którym przebywają i powodują poważne szkody w życiu osobistym, zawodowym oraz życiu rodzinnym.

Uzależniony nie potrafi skutecznie powstrzymać się od picia a i niejednokrotnie nie widzi potrzeby ratowania swojego zdrowia, ponieważ swojego picia nie traktuje jako uzależnienia.

Członkowie rodzin alkoholowych to bardzo liczna grupa, która jest w grupie ryzyka. Są to ludzie, którzy żyją w bliskich związkach rodzinnych lub też nie rodzinnych z osobą uzależnioną od alkoholu. Doznają oni wielu szkód osobistych pod względem fizycznym, psychicznym czy finansowym i materialnym. Są to rodziny z dziećmi, rodziny bezdzietne, w wielu przypadkach są to konkubiny, zdarza się również, że są to rodziny wielopokoleniowe.

Większość rodzin z osobami borykającymi się z problemem alkoholowym, to rodziny o niskim statusie społecznym i niskim poziomie wykształcenia. Występuje tu nie rzadko brak zatrudnienia i co się z tym wiąże niskie dochody. Nie znaczy to jednak, że w rodzinach i u osób o wyższym statusie społecznym oraz z wyższym wykształceniem nie istnieje problem alkoholowy. Jednak ludzie ci nie widzą nic złego w piciu alkoholu uważają to za przyjemność. Nie zauważają nawet, kiedy alkohol i jego częste spożywanie biorą nad nimi górę i wpędzają w nałóg.

W sytuacji, gdzie, chociaż jeden z członków rodziny spożywa nałogowo alkohol skutki tego odczuwa cała rodzina a szczególnie poszkodowane w całej tej sytuacji są dzieci. Są one bardzo nerwowe, mają kłopoty z koncentracją, kłopoty w szkole, mają niższe poczucie własnej wartości a i często ze wstydu przed wyśmianiem izolują się od środowiska rówieśniczego. Są apatyczne i nie wyrażają chęci do wykonywania jakichkolwiek dodatkowych zadań szkolnych. Nie rzadko są agresywne w stosunku do swoich rówieśników, sąsiadów, rodzeństwa, ponieważ wydają im się, że wszyscy są wrogo nastawieni do jego

osoby. Zaprzeczają i ukrywają, że w ich rodzinie występuje zjawisko alkoholizmu – są zakłopotane całą sytuacją rodzinną i nie potrafią wyjaśnić, dlaczego tak a nie inaczej się dzieje w ich gospodarstwie domowym.

Zjawisko alkoholizmu w rodzinie sprzyja brutalizacji i prymitywizacji osób przebywających w tym gospodarstwie domowym. Zazwyczaj człowiek nadużywający alkoholu staje się osobą agresywną w stosunku do swojego otoczenia. Nie zależy mu na rozwijaniu swoich umiejętności i zainteresowań – pozostaje na tym samym poziomie, na którym rozpoczął „degustację” alkoholu.

- Wielodzietność

Rodzina wielodzietna to rodzina, w której wychowuje się troje dzieci lub więcej.

Problem niskich dochodów występuje o wiele częściej w rodzinach wielodzietnych niż w rodzinach małodzieńnych. Bierność zawodowa matek mających pod opieką troje lub więcej dzieci jest większa wtedy, gdy zwiększa się liczba nowo narodzonych pociech, którymi trzeba się opiekować. Przyjście na świat każdego kolejnego dziecka obniża standard materialny danej rodziny, ponieważ niemoc w podjęciu pracy przez matkę zmniejsza szansę na podniesienie statusu rodziny a przybycie kolejnego członka rodziny zwiększa wydatki na utrzymanie.

Dzieci w rodzinach wielodzietnych nie rzadko wychowują się w gorszych warunkach. Dzieci z rodzin wielodzietnych, rolniczych bywają zaniedbane intelektualnie, zdrowotnie oraz pod względem edukacyjnym. Są one zbyt obciążone pracami w gospodarstwach domowych jak i w gospodarstwach rolnych. W rodzinach o dużej dziećności dzieci starsze są obarczane opieką nad młodszym rodzeństwem, co ogranicza dziecko w rozwijaniu własnych zainteresowań oraz w nawiązywaniu kontaktów z rówieśnikami. Zdarza się również, że dzieci unikają pracy w domu i poza domem.

W wielu takich rodzinach brakuje pieniędzy na jedzenie, wielokrotnie nie są w stanie kupić niezbędnych ubrań, lekarstw, opłacić bieżących rachunków.

Rodziny o dużym stopniu dziećności są przeważnie rodzinami, które mieszkają samodzielnie w domkach jednorodzinnych. Mieszkania te nie zawsze są najlepiej wyposażone. Często brakuje niezbędnego sprzętu gospodarstwa domowego. Dziecko z takiej rodziny charakteryzuje się ogromną zaradnością, sprawnością fizyczną jak i umysłową oraz sprytem w wykonywaniu prac domowych.

- Ubóstwo

Mianem ubóstwa można określić sytuację socjalno – bytową rodzin, grup lub osób, które w danym społeczeństwie i w danych warunkach społecznych mają poczucie bycia w sytuacji gdzie występuje niedobór dóbr materialnych czy też dóbr socjalnych. Sytuacja taka najczęściej dotyczy ludzi, u których można stwierdzić niedostateczne zaspokojenie podstawowych potrzeb dnia codziennego na pożądanym poziomie jak np. jedzenie, mieszkanie odzież czy też opieka zdrowotna.

Ubóstwo jest sytuacją gdzie występują różnego rodzaju braki. Rodziny czy osoby nie są w stanie zaspokoić swoich niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania potrzeb. Poprzez taki stan rzeczy człowiek czuje się poniżony, przeżywa kryzys. Zdarza się, że ludzie ubodzy przez swój stan nie potrafią poradzić sobie z problemami dnia codziennego, gdyż często są to osoby starsze lub niepełnosprawne. Sytuacja choroby, nieporadności życiowej i związana z tymi czynnikami sytuacja ekonomiczna spycha te osoby, rodziny na margines życia społecznego.

Zjawisko ubóstwa nie wiąże się tylko i wyłącznie z brakiem środków finansowych. Czynniki, które również składają się na tą sytuację jest bezrobocie, bezdomność, brak zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Sam fakt korzystania osoby czy rodziny z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej świadczy o zaistniałym ubóstwie.

Ubóstwo to zjawisko mające wiele twarzy. Bieda może być długotrwała lub przejściowa. Człowiek, który zostanie dotknięty krótkotrwałym ubóstwem mimo okresowych trudności finansowych stara się uczestniczyć w życiu społecznym. Człowiek dotknięty ubóstwem długotrwałym, często izolowany jest od społeczeństwa z własnej inicjatywy a i nie rzadko właśnie to społeczeństwo odwraca się od takiego człowieka. Nierzadko taka osoba ma mniejsze umiejętności, mniejszą wiedzę. Brak u niej motywacji do życia, do podjęcia jakiegokolwiek pracy zarobkowej. Tacy ludzie nie potrafią podnieść się na nogi a nierzadko niechęć innych ludzi do ich osoby i dyskryminacja w środowisku nie ułatwiają im tego.

- Bezrobocie

Terminem bezrobocia określa się sytuację, w której liczba osób chętnych do pracy przewyższa liczbę wolnych miejsc pracy.

Jednostka zostaje przymusowo pozostawiona w stanie bezczynności zawodowej. Jest to spowodowane brakiem możliwości znalezienia takiej pracy, która odpowiadałaby posiadanym kwalifikacjom i predyspozycjom zawodowym danej osoby. Można powiedzieć, że bezrobocie to całkowity brak możliwości zarobkowania, osiągania dochodu.

Dość dużą liczbę osób bezrobotnych niewłączonych do rejestru Powiatowego Urzędu Pracy stanowią osoby, które nie potwierdziły swej gotowości do pracy. Dzieje się tak, ponieważ dana osoba lub rodzina wyjeżdża za granicę i tam poszukuje odpowiedniej pracy dla siebie tak zwanej „pracy na czarno” lub też nie chce zarejestrować się jako osoba bezrobotna, gdyż uważa to za zbędne i nieskuteczne. Niektóre osoby twierdzą, że mimo tego iż będą widniały w rejestrach PUP jako osoby bezrobotne nie uzyskują satysfakcjonującej ich oferty pracy. Mówi się wtedy o zjawisku bezrobocia ukrytego.

Jednym z wielu problemów rodzinnych jest właśnie bezrobocie, nierzadko ludzi młodych, gdzie poziom kwalifikacji jest niedopasowany do potrzeb występujących aktualnie na rynku pracy. Młodzi ludzie są najbardziej zagrożeni zjawiskiem bezrobocia. Stanowią grupę ludzi, która bezpośrednio po ukończeniu szkoły, zdobyciu zawodu z uwagi na nieodpowiednie kwalifikacje ma bardzo duże problemy ze znalezieniem zatrudnienia. Poziom wykształcenia był i jest czynnikiem w największym stopniu decydującym o szansach na rynku pracy, które stoją przed młodym człowiekiem. W sytuacji nie uzyskania odpowiedniego zatrudnienia młody człowiek niejednokrotnie decyduje się na opuszczenie kraju i wyjazd za granicę w poszukiwaniu zatrudnienia i otrzymaniu lepszego wynagrodzenia.

Kolejnym problemem jest długotrwałe bezrobocie, które po pewnym czasie marginalizuje osoby dotknięte tym zjawiskiem. Na długotrwałe bezrobocie najczęściej narażone są kobiety, ponieważ pozostają bez pracy po to, żeby opiekować się małoletnimi dziećmi i zajmować się domem. Dużą liczbę osób długotrwałe bezrobotnych tworzą osoby, które wcześniej pracowały. Stracili oni pracę w związku z likwidacją zakładów pracy lub reorganizacją zakładów pracy. Zdarzały się również przypadki wyrzucenia z pracy osoby na przykład za nie odpowiednie wykonywanie obowiązków bądź też za nadużywanie alkoholu.

Im dana osoba dłużej pozostaje bez zatrudnienia wtedy bezczynność zawodowa wydłuża się, co zmniejsza szansę na ponowne ożywienie, chęci w poszukiwaniu ponownego zatrudnienia. Taka osoba po pewnym czasie traci wiarę w siebie własne możliwości i „osiada na laurach”. Wydłużanie się okresu bez pracy często powoduje utratę prawa do zasiłku dla bezrobotnych, który w dużej liczbie rodzin jest jedynym źródłem utrzymania lub dodatkowym źródłem utrzymania. Najbardziej poważną konsekwencją, którą niesie za sobą długotrwałe bezrobocie jest ciągły wzrost ubóstwa danej osoby lub w danej rodzinie, które niejednokrotnie powoduje powstawanie problemów patologii społecznej. Bezrobocie, co najmniej jednego członka gospodarstwa domowego oznacza niekorzystne zmiany w finansach rodziny. Gospodarstwa domowe dotknięte zjawiskiem bezrobocia mają niskie dochody, które często nie wystarczają na zaspokojenie podstawowych potrzeb. Osiągane dochody pozwalają jedynie na zakup najtańszego jedzenia, skromnego ubrania, nie ma mowy w takim przypadku o zakupie nowych mebli a i nie rzadko również mebli używanych. Zdarza się też tak, że w wielu gospodarstwach domowych dochody nie pozwalają nawet na zakup najtańszego jedzenia i skromnych ubrań. W takich sytuacjach rodziny czy osoby nierzadko są zadłużone. Występowanie zadłużenia powoduje, że rodzi się decyzja na sprzedaż przedmiotów, sprzętów gospodarstwa domowego, które stanowią wyposażenie mieszkania. Stan finansowy rodziny jak i status zawodowy rodziców ma bardzo duży wpływ na poziom i zakres zaspokajania potrzeb dzieci. Występuje ograniczenie bądź też rezygnacja z wielu form opieki nad dziećmi.

Sytuacja mieszkaniowa gospodarstw domowych z osobami bezrobotnymi wygląda bardzo różnicowanie. Wiele rodzin mieszka niesamodzielnie to znaczy często mieszkają z rodzicami lub dziadkami czyli osobami, które mają swoje dochody i mogą pomóc finansowo rodzinę. W większości przypadków mieszkania wyposażone są w wygody t.j. bieżąca woda, łazienka, WC, energia elektryczna, centralne ogrzewanie. Można też zauważyć, że nie rzadko w domach brak jest bieżącej wody, ogrzewanie jest piecowe a i zdarzają się przypadki gdzie brak jest energii elektrycznej.

Zjawisko długotrwałego bezrobocia powoduje powolne rujnowanie człowieka nie tylko pod względem fizycznym ale i psychicznym. Osoba bezrobotna czuje się w zaistniałej sytuacji bezradna, zagubiona, niepotrzebna. Co prawda ponosi wszelkiego rodzaju starania o znalezienie pracy, ale jeżeli to nie przynosi skutków dana osoba czuje się zmęczona całą sytuacją, opada z sił i nie ma pomysłu na dalsze działanie w celu rozwiązania problemu. Ludzie bezrobotni w trakcie pozostawania bez pracy i starania się o nią dowiadują się o sobie rzeczy, których dotąd nie wiedzieli. Dowiadują się, że dziecko, które kochają i pragną wychować na dobrego i prawego człowieka jest „kulą u nogi” przy uzyskaniu zatrudnienia. Pracodawca rezygnuje z pracownika, który ma dzieci, ponieważ dziecko mogłoby zachorować i rodzic musiałby opiekować się dzieckiem i nie pracowałby tak często i tak skutecznie jak wymaga tego pracodawca – dotyczy to przeważnie kobiet. Wiek bezrobotnego jest często wielką przeszkodą w znalezieniu pracy, ponieważ

zapotrzebowanie na pracownika jest ściśle określone, osoby po 50 roku życia traktowane są jako ludzie bezproduktywni.

Wiele osób jak i rodzin o statusie bezrobotnego, status ten „odziedziczyli” po swoich rodzicach, dziadkach, którzy również nigdy nie pracowali. Osoby te twierdzą, że przodkowie nie pracowali i jakoś radzili sobie z problemami stawianymi przez życie. W całej tej sytuacji długotrwałego bezrobocia i swojej bezradności ludzie uczą się żyć z bezrobociem. Praca zostaje skreślona z życia. Osoba bezrobotna już tej pracy nie szuka i nie czeka na nią jak robiła to wcześniej. Zdarza się, że stałą pracę zastępuje praca dorywcza tak zwanym dorabianiem.

Stała praca jest środkiem uzyskiwania dochodów, ale jest również sposobem zaadoptowania się i zakorzenienia się w otaczającym osoby i rodziny społeczeństwie.

- Przemoc w rodzinie

Rodzina to najważniejsze środowisko w życiu człowieka. Kształtuje ono osobowość, poglądy, system wartości, styl życia danej jednostki. Relacje pomiędzy domownikami oparte na miłości i zrozumieniu odgrywają ogromną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu rodziny. Gospodarstwo domowe z problemem przemocy nie jest w stanie prawidłowo funkcjonować. Łamane są tam reguły wspólnego życia a zachowania członków rodziny coraz bardziej odbiegają od norm moralnych a niejednokrotnie od norm prawnych.

Przemoc w rodzinie czy też przemoc domowa jest zamierzonym działaniem, gdzie wykorzystana jest przewaga siły, takie działanie jest ukierunkowane przeciwko członkowi rodziny i narusza jego dobra osobiste, narusza jego prawa, przy czym powoduje bardzo duże cierpienie i wyrządza wiele szkód. Przemoc w rodzinie to zjawisko ukryte i może występować w każdych warunkach społecznych. Nie jest zależna od poziomu wykształcenia, statusu społecznego, sytuacji materialnej i bytowej.

Przemoc w rodzinie można określić jako każdego rodzaju odmiany złego traktowania członków danej rodziny, którzy nie potrafią podjąć skutecznej obrony. Jest to fizyczne, psychiczne bądź też seksualne znęcanie się nad człowiekiem w danym gospodarstwie domowym. Sytuacje te godzą w ludzkie prawa, dobra osobiste a szczególnie w życie i zdrowie osób będących ofiarami takiej przemocy.

Osoby postronne patrząc na kogoś, kto doznał lub wciąż doznaje przemocy ze strony członka swojej rodziny twierdzą, iż to na pewno nic poważnego, coś chwilowego, zachowanie wywołane pod wpływem nagłych emocji, bo przemoc występuje tylko w rodzinach z marginesu społecznego. Twierdzą, że nikt nie powinien wtrącać się w sprawy rodzinne, gdyż, jeżeli ktoś jest bity i poniżany to na pewno na to zasłużył jak i również akceptuje ten fakt, bo nie mówi o nim głośno. Przemoc w rodzinie według ludzi, których nigdy to nie spotkało to rzadkie zjawisko. Wszystkie te stwierdzenia są bardzo mylne. Wiele maltretowanych jednostek ze wstydu przed otoczeniem, ze strachu o zdrowie i życie swoje i swoich bliskich nie mówi i nie ujawnia faktu występowania przemocy w rodzinie. Jest to nierzadko skrzętnie ukrywana tajemnica.

Ofiary długotrwałej przemocy nie mają często zdolności racjonalnej oceny obecnych zdarzeń, nie potrafią się bronić. Występuje u nich niemoc, bezsilność w walce z oprawcą.

Jedną z przyczyn wpływających na powstanie zjawiska przemocy w rodzinie są konflikty na tle finansowym. Częściej taka sytuacja występuje w rodzinach, w których są dzieci. Brak możliwości zapewnienia potrzeb dzieci, rodziny wywołuje wiele nieporozumień i problemów. Stosunki pomiędzy członkami gospodarstwa domowego zaostrzają się i niejednokrotnie dochodzi do kłótni, co może nieść za sobą przemoc fizyczną.

Występowanie zjawiska alkoholizmu w rodzinie również jest ważnym czynnikiem powodującym powstawanie zjawiska przemocy w gospodarstwach domowych. Ofiarami są przede wszystkim kobiety i dzieci. Są bite, maltretowane psychicznie i fizycznie. Przemoc ta wynika z działania człowieka a działanie takie nie jest przypadkowe.

W toku analizy danych, dokumentów oraz konsultacji społecznych i warsztatów strategicznych dokonano identyfikacji podstawowych problemów społecznych.

TABELA NR 6: PODSTAWOWE PROBLEMY SPOŁECZNE ZIDENTYFIKOWANE W GMINIE MIASTKOWO

OBSZAR	PROBLEMY
1. Sytuacja mieszkaniowa	a) brak mieszkań socjalnych, b) trudny start mieszkaniowy młodych małżeństw.
2. Opieka zdrowotna	a) niedostateczna opieka medyczna, b) brak specjalistów.
3. Edukacja i opieka nad dzieckiem	a) brak opieki profesjonalnej nad dziećmi małymi, zapewnienia opieki nad dzieckiem w okresie nieobecności matki niepracującej, b) brak miejsc spędzania wolnego czasu przez młodzież, c) słabe zainteresowanie dzieci i młodzieży zajęciami pozalekcyjnymi (bezpłatnymi) w dziedzinie kultury, sportu. d) brak zaangażowania rodziców w umożliwianie korzystania z oferty (np. transport), brak zachęty ze strony rodziców, e) trudniejszy start życiowy dzieci z rodzin wielodzietnych, f) mała świadomość rodziców odnośnie kształcenia dzieci, g) brak atrakcyjnych ofert spędzania wolnego czasu (głównie dla młodzieży), h) trudniejszy start życiowy młodzieży wiejskiej, i) trudna sytuacja dzieci z rodzin patologicznych, j) mała dostępność obiektów sportowych.
4. Opieka nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi	a) brak usług opiekuńczych nad osobami chorymi i w podeszłym wieku, b) brak ofert spędzania wolnego czasu przez osoby starsze, c) mała wiedza na temat możliwości pomocy, wsparcia dla osób potrzebujących (bezrobotni, alkoholicy, osoby niepełnosprawne, osoby starsze).
5. Rynek pracy i zatrudnienie	a) niska dochodowość z gospodarstw rolnych (gospodarstwa niskodochodowe) i brak dodatkowych źródeł dochodów (niewiedza ludzi

	o możliwościach wsparcia), b) brak motywacji do podjęcia zatrudnienia przez osoby bezrobotne i wykluczone ze społeczeństwa (niska samoocena), c) małe możliwości związane z zatrudnieniem osób w przedziale wiekowym 40 – 55 lat, d) pracodawcy niechętnie zatrudniają ludzi w tym przedziale wiekowym a i ludzie z tego przedziału nie zawsze chcą podjąć zatrudnienie z różnych przyczyn, e) mała wiedza wśród bezrobotnych na temat możliwości uzyskania pomocy.
6. Bezpieczeństwo publiczne i patologie społeczne	a) niebezpieczne przejścia przez drogę krajową, b) problem rodzin dotkniętych zjawiskiem alkoholizmu, strach przed „interwencją”, c) brak zabezpieczenia funkcjonowania hydroforni w przypadku braku dostaw energii elektrycznej.
7. Inne	a) zasiedziały, bierne społeczeństwo, b) problem związany z zagospodarowaniem budynków po byłych szkołach.

5. KAPITAŁ SPOŁECZNY

Po analizie danych i wyłuskaniu podstawowych problemów społecznych na warsztatach dokonano również analizy SWOT, która jest głównym narzędziem oceny uwarunkowań. Służy do badania otoczenia organizacji oraz analizy jej wnętrza.

Analiza ta to nic innego jak określenie mocnych i słabych stron Gminy jak i określenie szans oraz zagrożeń. Ocena potencjału w aspekcie słabych i mocnych stron pozwala na określenie siły i słabości Gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, szanse to wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

ANALIZA SWOT

SILNE STRONY:

1. Posiadanie bazy lokalowej.
2. Wykwalifikowana kadra.
3. Położenie Gminy czyniące ją atrakcyjną turystycznie.
4. Dobre, sprawdzone rozwiązania (w opiece nad dziećmi, nad rodzinami z problemem alkoholowym).
5. Bezpłatny dostęp do Internetu.

6. Możliwość korzystania z hali sportowej i boisk.
7. Dobra współpraca między mieszkańcami (np. w przypadku klęski żywiołowej ludzie się jednoczą).
8. Położenie przy głównej trasie (dobry dojazd).
9. Czyste, ekologiczne tereny.
10. Dostępność siły roboczej.
11. Dobra promocja Gminy.

SŁABE STRONY:

1. Brak funduszy na zorganizowanie dostatecznej ilości odpowiednich miejsc do spędzania wolnego czasu.
2. Brak wykwalifikowanych osób do pisania projektów.
3. Niedostateczna dostępność do specjalistów w zakresie opieki zdrowotnej.
4. Zasiedziałe, bierne społeczeństwo – nie znajdują rozwiązań jak spędzać wolny czas.
5. Mały przepływ informacji.
6. Problem rodzin dotkniętych zjawiskiem alkoholizmu, strach przed „interwencją”.
7. Niski poziom wykształcenia społeczeństwa.
8. Słabo rozwinięty przemysł.
9. Uboga, zła infrastruktura.
10. Brak liderów społecznych.
11. Niskie klasy gleb.
12. Brak środków na wkład własny.
13. Brak środków na refinansowanie.
14. Niska samoocena społeczeństwa.
15. Małe zainteresowanie zmianami (strach).
16. Małe zaangażowanie w pracę dla społeczeństwa.

MOŻLIWOŚCI:

1. Dostępność funduszy unijnych.
2. Programy ogólnopolskie wspierania obszarów wiejskich.
3. Moda na wypoczynek agroturystyczny.
4. Rynek oferuje usługi w zakresie pisania wniosków o dotacje.
5. Możliwość nieodpłatnego podnoszenia kwalifikacji.
6. Prężnie działający ODR Szepietowo.

ZAGROŻENIA:

1. Opóźnienia we wdrażaniu programów.

2. Spadek atrakcyjności przedsięwzięcia.
3. Duża konkurencja wśród wnioskodawców.
4. Zmiany (częste) przepisów prawnych.
5. Mała atrakcyjność dla potencjalnych inwestorów.
6. Atrakcyjniejsza oferta wypoczynkowa sąsiednich gmin stanowi zagrożenie dla rozwoju agroturystyki.
7. Dostępność zagranicznych rynków pracy.
8. Krótkoterminowe finansowanie z zewnętrznych źródeł.

ROZDZIAŁ III

KIERUNKI ROZWOJU GMINY

1. Wizja

Wizję rozwoju Gminy za 15 – 20 lat określono w następujący sposób:

- Gmina będzie na tyle rozwinięta, że każdy znajdzie tu pracę i miejsce, gdzie będzie mógł spędzić wolny czas,
- Gmina będzie miała dobre drogi, spadnie bezrobocie, poprawią się warunki rodzin wielodzietnych, znajdziemy wiele nowych miejsc pracy, osoby w wieku starszym będą miały możliwość zarobkowania,
- Gmina zupełnie zmieni swoje oblicze:
  - powstaną nowe miejsca pracy,
  - dobra infrastruktura zmniejszy wypadkowość,
  - mieszkańcy będą radośni i życzliwi dla siebie,
- Gmina, będzie gminą bogatą, ludzie będą mieli pracę, podniesie się poziom wykształcenia., ludzie będą aktywni i działali społecznie,
- mieszkańcy będą bardziej otwarci na to, co przynosi każdy nowy dzień, na nowości, które wchodzą w codzienność życia, poprzez to będą mogli ze sobą łatwiej współpracować bez zahamowań,
- Gmina będzie miejscem turystycznym znanym w kraju, będzie działało kilka „miejsc spotkań” ludności mogącej zrealizować swoje zainteresowania, młodzież będzie miała zorganizowany wolny czas,
- poprawi się wygląd i perspektywa i może będzie troszkę lepiej dla naszych dzieci,
- Gmina będzie w pełni zwodociągowana i skanalizowana,
- Gmina w 100% zrealizuje swoją strategię.

Misją Gminy Miastkowo jest:

Miastkowo ze swymi unikalnymi walorami przyrodniczymi będzie Gminą zintegrowanych mieszkańców mających poczucie dobrobytu i bezpieczeństwa, czerpiące dochody z rolnictwa i turystyki, otwarte dla inwestycji nieszkodzących środowisku naturalnemu.

2. Cele

Po dokonaniu identyfikacji podstawowych problemów społecznych Gminy Miastkowo oraz dokonaniu analizy SWOT określono cele główne oraz cele szczegółowe, które należy osiągnąć. Zformułowano następujące obszary problemowe:

I. Wykluczenie społeczne osób i grup najsłabszych socjalnie

II. Niedostatecznie rozwinięty (niezaspakajający potrzeb mieszkańców) obszar edukacji, zdrowia i bezpieczeństwa

III. Niska integracja społeczna, brak systemowego rozwoju zasobów ludzkich i kulturowych

CELE STRATEGICZNE GMINY MIASTKOWO

W ramach powyższych obszarów wyznaczono następujące cele strategiczne :

Obszar I: Wykluczenie społeczne osób i grup najsłabszych socjalnie

CEL STRATEGICZNY NR I

Wsparcie osób i grup najsłabszych i dążenie do godnego życia

Obszar II: Niedostatecznie rozwinięty (niezaspakajający potrzeb mieszkańców) obszar edukacji, zdrowia i bezpieczeństwa

CEL STRATEGICZNY NR II

Zabezpieczenie potrzeb mieszkańców w obszarze edukacji, zdrowia i bezpieczeństwa

Obszar III: Niska integracja społeczna, brak systemowego rozwoju zasobów ludzkich i kulturowych

III CEL STRATEGICZNY

Zwiększenie integracji mieszkańców i społeczności lokalnej

OBSZAR I

WYKLUCZENIE SPOŁECZNE OSÓB I GRUP NAJSŁABSZYCH SOCJALNIE

Cel strategiczny Nr 1

WSPARCIE OSÓB I GRUP NAJSŁABSZYCH I DĄŻENIE DO GODNEGO ŻYCIA

Cele szczegółowe:

1.1 Organizacja miejsc do spędzania czasu wolnego przez młodzież i osoby starsze.

1.2 Zwiększenie atrakcyjności ofert spędzania czasu wolnego adresowanych do młodzieży.

1.3 Zwiększenie dostępności obiektów sportowych i obiektów kulturalnych mieszkańcom Gminy.

1.4 Zaangażowanie istniejących organizacji lokalnych do zagospodarowania nieużytkowanych budynków.

1.5 Motywacja i mobilizacja osób bezrobotnych i wykluczonych społecznie do podjęcia zatrudnienia.

1.6 Zaktywizowanie biernego społeczeństwa.

1.7 Wspieranie inicjatyw służących integracji mieszkańców.

1.8 Poprawa stosunków międzyludzkich.

Działania:

1.Podjęcie współpracy z istniejącymi instytucjami kulturalnymi na terenie Gminy oraz z instytucjami z poza Gminy.

2.Umożliwienie większego wyboru co do spędzania wolnego czasu przez młodzież.

3.Organizacja różnorodnych imprez sportowych w istniejących obiektach sportowych.

4.Organizowanie spotkań wiejskich i podejmowanie decyzji w sprawach lokalnych.

5.Motywowanie mieszkańców miejscowości do dbania o otoczenia i zabudowania w swojej miejscowości – tworzenie grup samopomocowych, grup sąsiedzkich, klubu wolontariusza.

6.Zapewnienie aktywnego uczestnictwa osób ubogich w życiu społeczności lokalnej (zapewnienie środka transportu do przewozu tych osób).

7.Rozszerzenie zakresu usług oferowanych młodzieży, osobom starszym i niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania,

8.Współpraca z rodzinami wielodzietnymi, niepełnymi- uruchomienie dodatkowej edukacji.

9.Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy.

10.Organizacja spotkań integracyjnych osobom starszym, niepełnosprawnym i ich rodzinom, m.in. wigilia, wycieczki, uruchomienie klubu seniora.

11.Utworzenie Klubu Integracji Społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym trwale bezrobotnych, zagrożonych ubóstwem i patologiami społecznymi).

12.Zmniejszenie stopy bezrobocia poprzez podpisywanie kontraktów socjalnych i wdrażanie skutecznych metod aktywacji społecznej i zawodowej bezrobotnych.

13.Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz między instytucjami i organizacjami na terenie powiatu na rzecz zmniejszania zjawiska bezrobocia.

14. Wdrażanie innowacyjnych programów szkoleń i usamodzielniania klientów pomocy społecznej (prowadzenie instrumentów aktywnej integracji).

15. Podnoszenie kwalifikacji i edukacja gminnych kadr pomocowych, pozyskiwanie specjalistów.

Lp.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU\ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH I DPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
1.	Podjęcie współpracy z istniejącymi instytucjami kulturalnymi na terenie Gminy oraz z instytucjami z poza Gminy.	2008 – 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe, charytatywne	Pełna realizacja zadania, zadowolenie mieszkańców,	Ośrodek Pomocy Społecznej, grupy nieformalne, pomocowe,
2	Umożliwienie większego wyboru co do spędzania wolnego czasu przez młodzież,	2009-2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe, charytatywne	Udział i liczba osób uczestniczących, utworzenie punktu, ilość spotkań	Szkoły, GOK, Urząd Gminy
3	Organizacja różnorodnych imprez sportowych w istniejących obiektach sporowych	2009 – 2010	Budżet gminy, fundusze pomocowe, charytatywne	Udział i liczba osób uczestniczących, utworzenie punktu, ilość spotkań	Szkoły, GOK, Organizacje sportowe, Kluby sportowe
4	Organizowanie spotkań wiejskich i podejmowanie decyzji w sprawach lokalnych	2009 – 2020	Bezinwestycyjne	Pełna realizacja zadania, dokumenty gminne dot. monitoringu	Zespół ds. wdrożenia strategii, Ośrodek Pomocy Społecznej, ankiety, dokumenty monitoringu
5	Motywowanie mieszkańców miejscowości do dbania o otoczenia i zabudowania w swojej miejscowości – tworzenie grup samopomocowych, grup sąsiedzkich, klubu wolontariusza.	2009-2020	Bezinwestycyjne	Wzrost poczucia bezpieczeństwa i zadowolenia mieszkańców.	Społeczność lokalna, liderzy lokalni, OPS
6	Zapewnienie aktywnego uczestnictwa osób ubogich w życiu społeczności lokalnej (zapewnienie środka transportu do przewozu tych osób).	2009 - 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania, dokumenty spotkań, współpracy, dodatkowe programy celowe	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, UG, grupy nieformalne, zespół interdyscyplinarny

7	Rozszerzenie zakresu usług oferowanych młodzieży, osobom starszym i niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania	2008 - 2011	Fundusze pomocowe	Ograniczenie izolacji, ilość imprez, wzrost liczby osób biorących udział, inne grupy docelowe	GOK, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, grupy nieformalne
8	Współpraca z rodzinami wielodzietnymi, niepełnymi-uruchomienie dodatkowej edukacji.	2009-2017	Fundusze pomocowe PCPR	Wzrost poczucia bezpieczeństwa liczba grup, częstotliwość spotkań, ograniczenie izolacji społecznej grup najsłabszych,	GOPS i PCPR, grupy ,
9	Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy	2009 - 2020	Budżet gminy Fundusze pomocowe,	Pełna realizacja zadania, dokumentacja spotkań, wymierne efekty realizowanych działań (statystyki)	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, GKRPA, Szkoły,
10	Organizacja spotkań integracyjnych osobom starszym, niepełnosprawnym i ich rodzinom, m.in. wigilia, wycieczki, uruchomienie klubu seniora.	2009 - 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe, charytatywne	Ilość odbytych spotkań i uczestniczących w nich osób, działanie klubu seniora	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, grupy odbiorców, wolontariusze
11	Utworzenie Klubu Integracji Społecznej dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym (w tym trwale bezrobotnych, zagrożonych ubóstwem i patologiami społecznymi)	20010 - 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe, charytatywne	Działanie klubu Integracji Społecznej, ilość osób korzystających z jego wsparcia	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, grupy odbiorców, wolontariusze
12	Zmniejszenie stopy bezrobocia poprzez podpisywanie kontraktów socjalnych i wdrażanie skutecznych metod aktywacji społecznej i zawodowej bezrobotnych	2008 - 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe, podmioty gospodarcze, środki PUP	Ilość podpisanych i zrealizowanych kontraktów, ilość osób, które podjęły pracę, wzrost ilości miejsc pracy, długość utrzymania się beneficjentów w pracy	PUP, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, grupy przedsiębiorców,
13	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy oraz między instytucjami	2008 - 2020	Bezinwestycyjne	Pełna realizacja zadania, dokumenty świadczące	PUP, Ośrodek Pomocy Społecznej, grupy przedsiębiorców,

	i organizacjami na terenie powiatu na rzecz zmniejszania zjawiska bezrobocia.			o wzroście współpracy oraz jej efektach	
14	Wdrażanie innowacyjnych programów szkoleń i usamodzielniania klientów pomocy społecznej (prowadzenie instrumentów aktywnej integracji)	2008 – 2020	bezinwestycyjne	Pełna realizacja zadania, dokumenty dotyczące wprowadzanych programów i ich efektów	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół ds. wdrożenia strategii,
15	Podnoszenie kwalifikacji i edukacja gminnych kadr pomocowych, pozyskiwanie specjalistów.	2008 – 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe, charytatywne	Ilość osób posiadających potrzebne w gminie kwalifikacje, jakość i ilość odbytych szkoleń, wdrażanie nowych form pomocy i działania na rzecz społeczności gminy	Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół ds. wdrożenia strategii,

OBSZAR II

NIEDOSTATECZNIE ROZWINIĘTY (NIEZASPAKAJĄCY POTRZEB MIESZKAŃCÓW) OBSZAR EDUKACJI, ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA.

Cel strategiczny II:

ZABEZPIECZENIE POTRZEB MIESZKAŃCÓW W OBSZARZE EDUKACJI, ZDROWIA I BEZPIECZEŃSTWA

Cele szczegółowe:

- 2.1 Zapewnienie mieszkań (m.in. poprzez rozwój budownictwa).
- 2.2 Rozwijanie możliwości podjęcia zatrudnienia przez mieszkańców– w tym wsparcie inicjatyw na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy.
- 2.3 Podnoszenie kwalifikacji mieszkańców zwiększających ich szanse na pracę.
- 2.4 Stworzenie dodatkowych źródeł dochodu.
- 2.5 Zapewnienie opieki zdrowotnej.
- 2.6 Zapewnienie usług opiekuńczych osobom potrzebującym.
- 2.7 Wyrównanie szans edukacyjnych.
- 2.8 Zapewnienie opieki dzieciom w wieku przedszkolnym.
- 2.9 Poprawa infrastruktury drogowej.

Działania:

- 1.Staranie się o fundusze na rozwój budownictwa socjalnego – remont, modernizacja i doposażenie już istniejących budynków.
- 2.Współpraca z PUP – organizowanie szkoleń oraz pomoc w poszukiwaniu miejsc pracy.
- 3.Diagnoza potrzeb zdrowotnych i opracowanie programu ich realizacji.

4. Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej mieszkańców - ekologicznej, nowoczesnych technologii, tradycji ludowych, BHP, zdrowego stylu życia, umiejętności wychowawczych, profilaktyki higieny i żywienia.

5. Doskonalenie kadry uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.

6. Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych.

7. Upowszechnianie aktywnych, bezpiecznych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież, rodziny.

8. Poprawa dostępności, jakości, kompleksowości i ciągłości świadczeń zdrowotnych.

9. Edukacja, terapia i wsparcie z zakresu problematyki uzależnień wśród rodzin, dzieci i młodzieży.

10. Szkolenia dla dzieci/młodzieży na temat zasad bezpieczeństwa (w tym: bezpieczna droga do szkoły).

11. Większy zakres usług dotyczących edukacji dzieci oraz specjalistycznej pomocy i terapii dla dzieci z problemami edukacyjnymi.

12. Zwiększenie zakresu usług poradnianych i wsparcia dla rodziców mających problemy opiekuńczo-wychowawcze.

13. Podjęcie działań mających na celu poprawę i bezpieczeństwo na drogach lokalnych.

14. Organizacja miejsc i sposobów spędzania wolnego czasu przez dzieci w wieku przedszkolnym oraz dla ich opiekunów.

2)

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH/ ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
1	3) Staranie się o fundusze na rozwój budownictwa socjalnego – remont, modernizacja i doposażenie już istniejących budynków.	2009 – 2012	Budżet gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Funkcjonalna baza, nowocześnie wyposażona	Urząd gminy, jst, szkoły
2	4) Współpraca z PUP – organizowanie szkoleń oraz pomoc w poszukiwaniu miejsc pracy.	2009 – 2011	Bezinwestycyjne	Dokumenty, ilość i plany szkoleń, forma kampanii, Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy, Oświata, szkoły, CKNO
3	Diagnoza potrzeb zdrowotnych i opracowanie programu ich realizacji	2008 – 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe,	Liczba form, ilość dzieci uczestniczących, ilość rodziców, place zabaw, dokumentacja	Urząd Gminy, szkoły, grupy, osoby fizyczne

				projektowa	
4	5) Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej mieszkańców - ekologicznej, nowoczesnych technologii, tradycji ludowych, BHP, zdrowego stylu życia, umiejętności wychowawczych, profilaktyki higieny i żywienia	2008 – 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wykształcone społeczeństwo, ilość szkoleń, ofert, ilość uczestników	Urząd Gminy, Oświata, instytucje szkoleniowe, zespoły, CKNO
5	Doskonalenie kadry uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej	2009 – 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wykształcone społeczeństwo, wzrost kompetencji kadry gminnej, liczba specjalistów	Urząd Gminy, Oświata, instytucje szkoleniowe, zespoły, CKNO
6	6) Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych.	2009 – 2015	Bezinwestycyjne	Mniej dysfunkcji społecznych, Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, ilość i rodzaj programów	Urząd Gminy, Oświata CPR, CKNO
7	7) Upowszechnianie aktywnych, bezpiecznych form spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież, rodziny	2008-2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych integracja środowiska	Urząd Gminy, Oświata
8	Poprawa dostępności, jakości, kompleksowości i ciągłości świadczeń zdrowotnych	2009 – 2020	Budżet gminy, budżet państwa	Pełna realizacja zadania, dokumentacja programu, diagnoza	Służba Zdrowia
9	8) Edukacja, terapia i wsparcie z zakresu problematyki uzależnień wśród rodzin, dzieci	2008 – 2020	Bezinwestycyjne	Większa dostępność do usług medycznych	Urząd Gminy, Służba Zdrowia

	i młodzieży.				
10	Szkolenia dla dzieci/młodzieży na temat zasad bezpieczeństwa (w tym: bezpieczna droga do szkoły)	2009- 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania, ilość świadczeń i usług, ilość usługobiorców i usługodawców	Urząd Gminy, Służba Zdrowia i Szkoła
11	9) Większy zakres usług dotyczących edukacji dzieci oraz specjalistycznej pomocy i terapii dla dzieci z problemami edukacyjnymi	2009 – 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania, wzrost poczucia bezpieczeństwa, 90% dzieci brało udział w szkoleniach	Szkoła i Policja, zespoły,
12	10) Zwiększenie zakresu usług poradnianych i wsparcia dla rodziców mających problemy opiekuńczo-wychowawcze	2009 - 2020	bezinwestycyjne	Pełna realizacja zadania	Urząd Gminy i Policja
13	11) Podjęcie działań mających na celu poprawę i bezpieczeństwo na drogach lokalnych.	2009 – 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe, fundusze pozyskane z ministerstwa edukacji i kuratorium oświaty	Pełna realizacja zadania, ilość świadczeń i usług, ilość usługobiorców i usługodawców	Urząd Gminy, szkoła
14	12) Organizacja miejsc i sposobów spędzania wolnego czasu przez dzieci w wieku przedszkolnym oraz dla ich opiekunów.	2009-1020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wzrost zadowolenia rodziców, opiekunów, integracja maluchów, umiejętność przebywania w grupie.	Urząd Gminy, instytucje gminne, OPS, GOK

Obszar III

NISKA INTEGRACJA SPOŁECZNA, BRAK SYSTEMOWEGO ROZWOJU ZASOBÓW LUDZKICH I KULTUROWYCH

Cel strategiczny III:

ZWIĘKSZENIE INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW I SPOŁECZNOŚCI LOKALNEJ

Cele szczegółowe:

- 3.1 Zapewnienie bezpieczeństwa pieszym.
- 3.2 Zapobieganie przestępczości i patologiom w szkole i w środowisku.
- 3.3 Zwiększenie skuteczności pomocy rodzinom z problemem alkoholowym.
- 3.4 Zapewnienie opieki osobom starszym i niepełnosprawnym.
- 3.5. Zapewnienie dostępu do specjalistycznej opieki medycznej.
- 3.6 Zagospodarowanie pustostanów na cele ogólne mieszkańców.

Działania:

1. Zabezpieczenie wielofunkcyjnych miejsc spotkań w sołectwach i na terenie Gminy dla społeczności- tworzenie centrów kulturalno-rekreacyjnych.
2. Stały monitoring i ocena zasobów ludzkich w gminie. Uruchomienie stałego sposobu pozyskiwania środków i zasobów na realizację potrzeb i usług społecznych.
3. Stała diagnoza środowiska osób wymagających wsparcia i organizacja pomocy w zależności od indywidualnych, określonych potrzeb podopiecznych.
4. Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.
5. Stworzenie i prowadzenie stałego monitoringu potrzeb społecznych, systemu jakości usług.
6. Rozszerzenie zakresu usług oferowanych osobom starszym i niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania.
7. Współpraca z rodzinami wielodzietnymi, niepełnymi- uruchomienie grup wsparcia, dodatkowej edukacji.
8. Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki i przeciwdziałania uzależnieniom, przemocy.
9. Organizacja spotkań integracyjnych osobom starszym, niepełnosprawnym i ich rodzinom, m.in. wigilia, wycieczki, uruchomienie klubu seniora.
10. Wdrażanie innowacyjnych programów szkoleń i usamodzielniania klientów pomocy społecznej (prowadzenie instrumentów aktywnej integracji).

13)

LP.	DZIAŁANIA / ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	NAKLADY	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU \ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH / ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
1	Zabezpieczenie wielofunkcyjnych miejsc spotkań w sołectwach i na terenie gminy dla społeczności- tworzenie centrów kulturalno-rekreacyjnych.	2009 -2020	Fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania, liczba promocji, ilość podmiotów zaangażowanych, ilość miejsc spotkań i ich wyposażenie	KDK, Sportu i Rekreacji OPS
2	Stały monitoring i ocena zasobów ludzkich w gminie. Uruchomienie stałego sposobu pozyskiwania środków i zasobów na realizację potrzeb i	2009-2020	Fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania, liczba szkoleń, ilość podmiotów zaangażowanych, wzrost wiedzy i kompetencji	Urząd Gminy, instytucje szkoleniowe

	usług społecznych			w społeczności	
3	Stała diagnoza środowiska osób wymagających wsparcia i organizacja pomocy w zależności od indywidualnych, określonych potrzeb podopiecznych	2008 - 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wydany kalendarz, promocja imprez, wzrost aktywności i liczby osób zaangażowanych	Urząd Gminy, Oświata, KDK, zespoły ludowe, twórcy
4	Opracowanie i wdrożenie procedury motywowania klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów	2008- 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Promocja produktów lokalnych, twórców, grup, ilość imprez, ilość osób uczestniczących	Urząd Gminy, Oświata, szkoły, twórcy, grupy nieformalne, zespoły ludowe
5	14) Stworzenie i prowadzenie stałego monitoringu potrzeb społecznych, systemu jakości usług	2009-2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wzrost aktywności mieszkańców	Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji OPS
6	15) Rozszerzenie zakresu usług oferowanych osobom starszym i niepełnosprawnym w miejscu zamieszkania	2008 - 2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Materiały promocyjne, wzrost tożsamości i identyfikacji z gminą, kampanie	Urząd Gminy, Oświata, KDK, instytucje, twórcy, zespoły
7	16) Współpraca z rodzinami wielodzietnymi, niepełnymi - uruchomienie grup wsparcia, dodatkowej edukacji	2009-2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Identyfikacja i wzrost kompetencji liderów, animatorów, określenie ich liczby, liczba szkoleń,	Urząd Gminy, Oświata, KDK, instytucje, twórcy, zespoły, rady sołeckie, sołectwa
8	17) Opracowanie i wdrożenie standardów profilaktyki i przeciwdziałania	2009-2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Identyfikacja liczby i rodzajów grup, wzmocnienie ich pracy i kompetencji, wsparcie finansowe, partnerstwa, liczby, dokumenty	Urząd Gminy, Oświata, KDK, instytucje szkoleniowe, twórcy, zespoły, rady sołeckie, sołectwa

	nia uzależnieniom , przemocy				
9	18) Organizacja spotkań integracyjnych osobom starszym, niepełnosprawnym i ich rodzinom, m.in. wigilia, wycieczki, uruchomienie klubu seniora.	2009-2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Uruchomienie partnerstw, współpracy, liczba projektów, pozyskanych środków, istnienie doradztwa-liczba osób i godzin świadczenia pomocy, dokumentacja	Urząd Gminy, Oświata, KDK, instytucje, twórcy, zespoły, rady sołeckie, sołectwa
10	19) Wdrażanie innowacyjnych programów szkoleń i usamodzielniania klientów pomocy społecznej (prowadzenie instrumentów aktywnej integracji)	2009-2020	Budżet gminy, fundusze pomocowe	Wypromowanie identyfikacji lokalnej i regionalnej, istnienia logo i produktów, ulotek, stron www	Urząd Gminy, KDK, instytucje, twórcy, zespoły, rady sołeckie, sołectwa

ROZDZIAŁ IV

ZARZADZANIE REALIZACJĄ STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2008 – 2020 została utworzona w celu określenia głównych kierunków, które zmierzałyby do poprawy jakości życia mieszkańców społeczności lokalnej naszej Gminy.

Strategia wyznacza kierunki działania na najbliższe lata. Biorąc pod uwagę tempo zmian społecznych, ustrojowych i gospodarczych, strategia ma charakter otwarty, dzięki czemu będzie mogła być uzupełniana w przypadku zmiany warunków, które znacząco wpłyną na przekształcenia pomocy społecznej i sytuacji mieszkańców Gminy.

Koordynatorem wdrażania Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Miastkowie wraz z zespołem zadaniowym. Cele i działania realizowane będą przy współpracy różnego typu instytucji i organizacji, z terenu Gminy oraz mieszkańców. Strategia nie wyczerpuje wszystkich działań, które można by uwzględnić w dokumencie – zostały wybrane te najważniejsze i najpilniejsze.

Kryterium wyboru były praktyczne możliwości kontynuowania działań już realizowanych i nastawienie na zahamowanie i przeciwdziałanie negatywnym skutkom najważniejszych problemów społecznych.

Członkowie zespołu, przy wyborze zadań do realizacji, będą brać pod uwagę zarówno nowe oczekiwania społeczności lokalnej i określonych grup społecznych, jak również zmieniające się czynniki środowiska zewnętrznego, np. nowe uregulowania prawne, społeczno-ekonomiczne czy nowe możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych. Dlatego też przy wyborze zadań do realizacji na rok kolejny, zespół powinien uwzględniać nie tylko istniejące zapisy Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie, ale także nowe, nie ujęte w nim zadania.

Monitoring jest to stała i ciągła obserwacja ilościowych oraz jakościowych zmian pewnych wielkości, mająca na celu zapewnienie informacji zwrotnych na temat skuteczności i efektywności wdrażania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, jego ocenę i zmiany (tam, gdzie jest to niezbędne). Służy badaniu i ocenie sposobu oraz efektywności dochodzenia do wyznaczonych celów i zadań, a także poziomu ich osiągnięcia.

W celu monitorowania przebiegu realizacji zadań Strategii odbywać będą się coroczne spotkania w okresie zimowym celem analizy już osiągniętych zadań i celów.

W skład zespołu koordynującego Strategię będzie wchodził przedstawiciel Ośrodka Pomocy Społecznej w Miastkowie, przedstawiciel Urzędu Gminy oraz przedstawiciel Rady Gminy. Zespół dokonywać będzie oceny zadań realizowanych w roku poprzednim bądź realizowanych obecnie, identyfikował będzie problemy, które ograniczyły bądź uniemożliwiły realizację zadań wyznaczonych oraz proponował niezbędne korekty i zmiany w zakresie tych zadań.

Monitoring strategii będzie instrumentem kontroli przebiegu procesu realizacji zawartych w dokumencie zamierzeń.

WYKAZ TABEL

Tabela nr 1: Wykaz większych przedsiębiorstw działających na terenie Gminy Miastkowo.

Tabela nr 2: Prezentacja stanu zmieniającej się liczby mieszkańców w poszczególnych miejscowościach na przełomie trzech lat t.j. 2005, 2006 oraz 2007 rok.

Tabela nr 3: Informacje o osobach i powodach korzystania rodzin i osób z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Miastkowie w 2005 r.

Tabela nr 4: Informacje o osobach i powodach korzystania rodzin i osób z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Miastkowie w 2006 r.

Tabela nr 5: Informacje o osobach i powodach korzystania rodzin i osób z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Miastkowie w 2007 r.

Tabela nr 6: Podstawowe problemy społeczne zidentyfikowane w Gminie Miastkowo.

